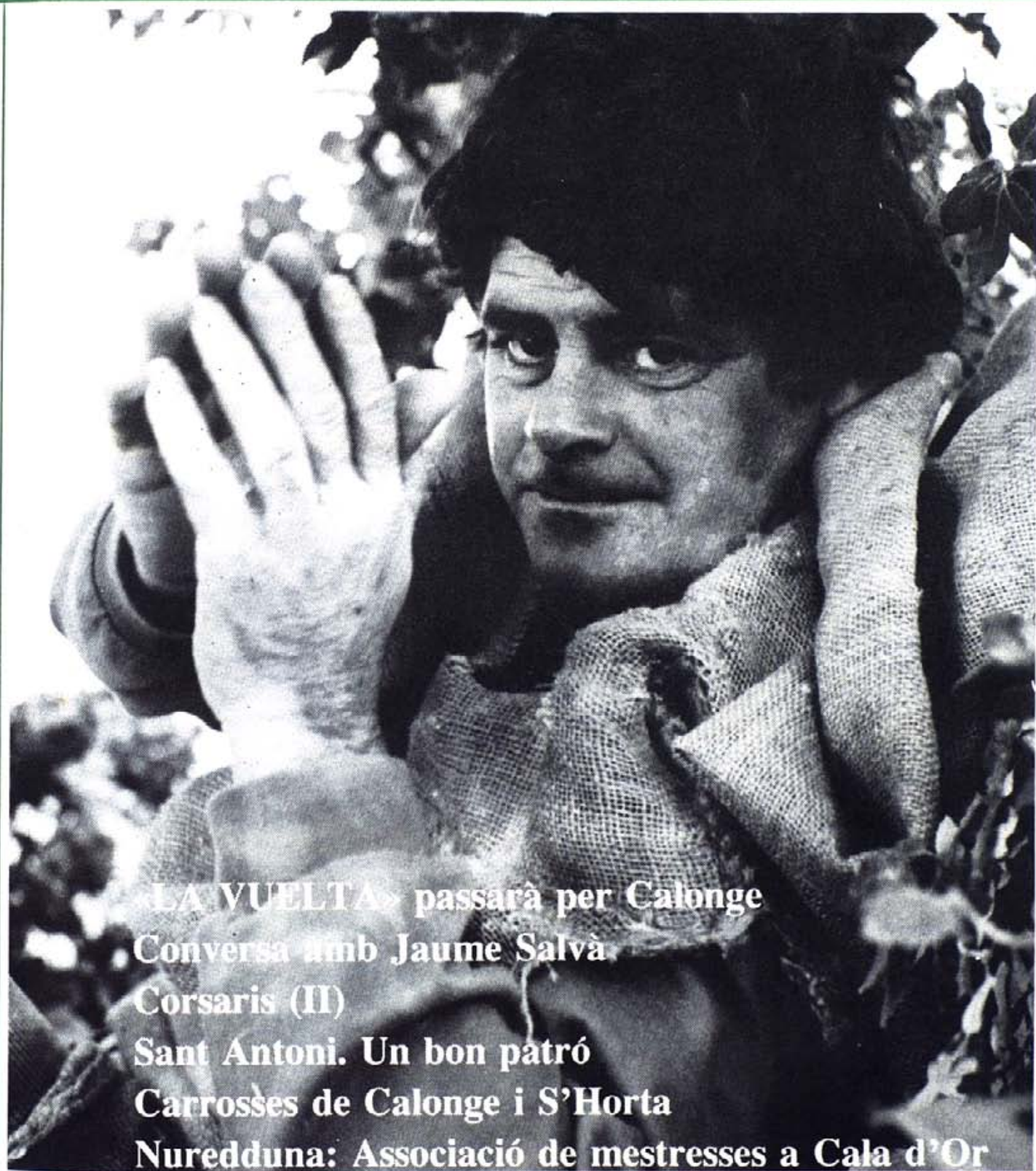

diés i coses

Gener - Febrer 1991
Número 21
Calonge (200 Ptes)

«LA VUELTA» passarà per Calonge
Conversa amb Jaume Salvà
Corsaris (II)
Sant Antoni. Un bon patró
Carrosses de Calonge i S'Horta
Nuredduna: Associació de mestresses a Cala d'Or

dies i coses

Aquesta publicació
no té cap finalitat
lucrativa

Gener - Febrer 91
Nº 21
Mn. Antoni Vadell, 2
07669 CALONGE
Preu: 200 Ptes.

CONSELL DE REDACCIÓ

Margalida Adrover
Bel Rigo
Maria Adrover
Jaume Valbona
Maties Adrover
Pep Estelrich
Jaume Julià
Guillem Roig

COLLABORADORS

Marc Vallbona
Joan Grimalt
Jaume Rigo
Martina Ramis
Ventura Vadell
Tomeu Bennasar

Agraïm totes les
col.laboracions i els su-
port de qui s'anuncia a
les nostres planes i de
qui ens llegeix

DL 148-1988
IMPRIMEIX

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta
publicació expresen
únicament l'opinió
dels seus autors

CONTINGUT D'AQUEST NÚMERO

Crònica	3
La Sala	5
Conversa amb... Jaume Salvà	6
Dies i Gloses	9
Medargd Verburgh	10
Colage	11
La nostra gent: Na Francisca Vadell	15
Sant Antoni. Un bon sant	18
Sant Antoni a S'Horta	20
Mestresses de cada de Cala d'Or	22
M.I.A.J.	25
Corsaris (II)	27
Receptes de cuina	33
Ecologia: Comencem per casa nostra	34
L'Esport és cosa bona	36
La veu de la terra	42
Concurs. Cares d'ahir	45

Fotografia portada

Tot i la cara de sant que té el protagonista de la nostra portada, no deixa de ser sospitosa la seva actitud beata. I qui sap quina una li ronda el cap. El sant Antoni de la portada és una persona de la bulla i que en tractar-se de festes li agrada participar-hi i es un dels millors animadors. Les seves idees solen ser originals i fresques i ens fan a tots la vida un poc més alegre.

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

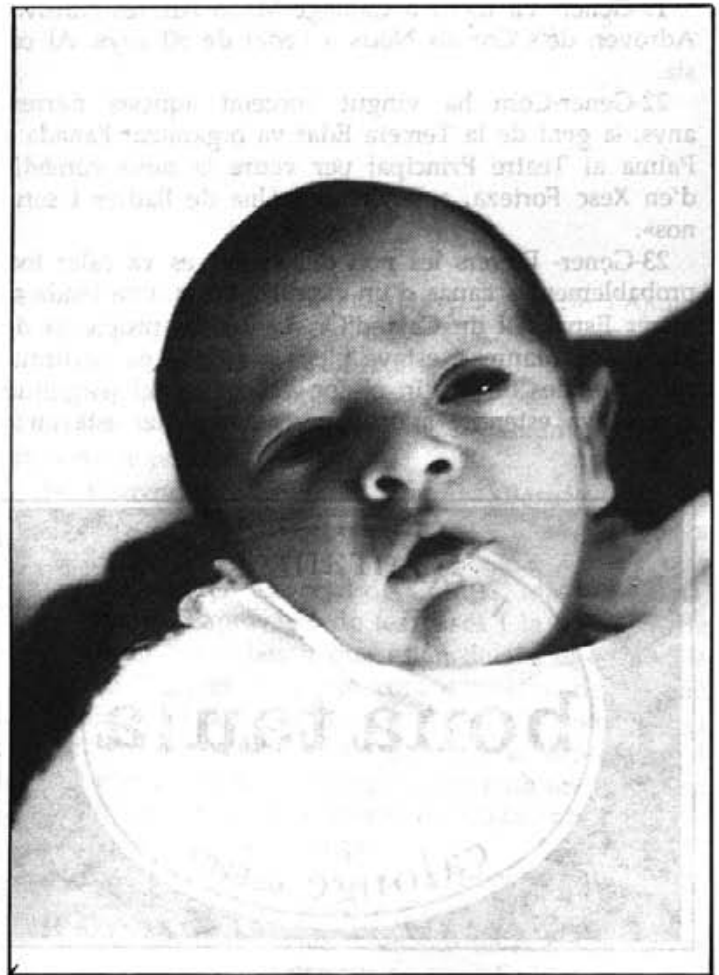
CRÒNICA

25-Gener- Dia de Nadal. El vespre abans vàrem tenir les tradicionals Matines amb el cant de la Sibilla, que enguany va esser interpretada per n'Azahara Hernández Adrover. La interpretació de l'Angel va córrer a càrrec de na Joan Mari Adrover Moyano.

6-Gener- Dia dels Reis. Com cada any el vespre abans vàren venir els Reis carregats de juguines per a tots els allots i per qualquín de més gran. Després de l'entrega de paquets hi va haver un sorteig de juguines entre tots els allots presents.

Xocolatada amb ensaïmades i coques al local parroquial, per a tota la gent i els amics de la Tercera Edat.

8-Gener- Naixement de na Maria del Mar Miquel Va-

**PERRUQUERIA
UNISEX**

*Sebastià
Roca*

OBERT DE DIMARTS A DIJOURS HORABAIXES
I DIVENDRES I DISSABTE TOT EL DIA

Tel. 65 82 20

Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyí)

FLOK

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

HOMES
I
DONES

TRACTAMENT
D'ACNE JUVENIL

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

llbona, filla de'n Nadal i na Maria Antònia de Ca's Fidever. Enhorabona a tots.

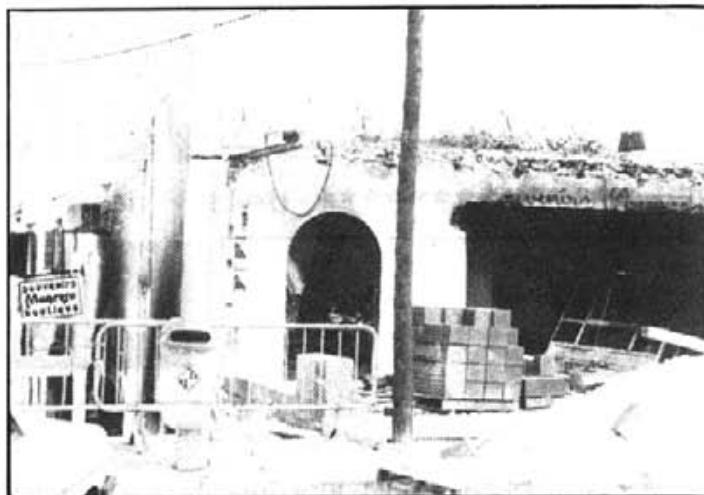
16-Gener- Un any més sopar a compte de l'Ajuntament, la festa de Sant Antoni es celebra a tot el municipi, i l'Ajuntament fa grans foguerons als pobles i els assorteix de bones llangonises, panxeta i botifarrons tampoc hi falta el vi, i sempre acaba tot amb una bona ballada, acompanyada pels sonadors del poble.

17-Gener- Festa de Sant Antoni. A la sortida de missa hi ha les tradicionals beneïdes. Enguany hi prenen part sis carrosses molt elaborades a les que hi participaren joves i grans. A més, altres hi duen els cavalls, cans, cussets i altres animals de companyia. La beneïda del Sant arribà a tots els animals.

19-Gener- Va morir a Calonge Madò Andrea Adrover Adrover, de's Corral's Nous a l'edat de 90 anys. Al cel sia.

22-Gener-Com ha vingut succeint aquests darrers anys, la gent de la Tercera Edat va organitzar l'anada a Palma al Teatre Principal per veure la nova comèdia d'en Xesc Forteza, anomenada, «Una de lladres i serenos».

23-Gener- Devers les nou del vespre es va calar foc, probablement a causa d'un circuit elèctric, una tenda al carrer Espardell de Cala d'Or. La tenda, propietat de Margalida Manresa, estava plena d'articles de perfumeria i prenes de vestir; el foc va agafar tal magnitud que es va estendre a dos aparcaments que estaven a

veïnat, i va provocar molt de mal a l'estructura de l'edifici provocant l'esbucament de part d'ella. A conseqüència del foc la policia va haver de tallar el transit del carrer Espardell. El propietari va fer una primera valoració de la pèrdua econòmica, xifrant-la en uns vint milions de ptes.

26-Gener- Altre cop les terres de Mallorca varen quedar inundades per unes plogudes torrencials, que varen deixar incomunicats nombrosos pobles i varen tallar més de vint-i-dues carreteres. La Serra de Tramuntana i el Pla de Campos varen esser uns del més afectats.

restaurant bar

bona taula

calonge 658202

MOTO SPRINT

- *Lloguer de cotxes
- *Canvi de moneda

Es necessita al.lota jove, que domini
l'Anglès i l'Alemanys

Tel. 65 77 63

Cl. Espalmador, n.º 66-3º - Tel.: (971) 65 77 63 - Fax: (971) 657763
Servicio 24 h. Tel.: 28 13 13 - Ext. 2340 - 07760 Cala d'Or - MALLORCA - ESPAÑA

INSTAL.LACIONES

|

MONTATGES ELECTRICS

ANTENES PARABOL.LIQUES

Exposició de APLIQUES I LAMPARES
DARRERES NOVETATS EN PEL.LICULES
DE VIDEO

eléctricas

MANRESA, S.A.

Distribuidor Oficial: AEG - TELEFUNKEN -
ZANUSSI - THOMSON - SANYO - CORBERO

C/ Ariel, 5 - Tel. 657859
Avda. Bélgica, 6 - Tel. 657378

CALA D'OR

Ajuntament de Santanyí

La Sala

Resum del acta de la sessió ordinària celebrada dilluns dia 17 de desembre de 1991

1-Demolició de part d'una edificació a n'és Calo d'és Moix.

S'acordà per unanimitat la demolició d'unes obres ilegals, consistens amb unes edificacions que sobrepassen lo permés, i que el seu promotor en representació de Inversol, no ha pogut acreditar la legalitat d'aquesta construcció.

-Modificació de alguns punts en el pla d'inversions i millores d'infraestructures de les zones turístiques.

S'aprovà la resolució dels problemes que han anat surgint en l'aplicació de l'esmentat pla. I que es resolgueren de la forma següent:

S'acordà ampliar a un metre les dues voravies del carrer Tagomago de Cala d'Or, ja que en el projecte inicial els arbres haguessin quedat sobre la xerxa de clavegueram.

Considerant que a la zona de «Es Ravells» s'ha d'instalar segons el projecte alumbrat públic, i encara no estaven les voravies fetes s'acordà la realització de les mateixes.

-Patronat municipal d'esports

Vista la proposta del grup municipal del CDS per a la creació d'un patronat municipal d'esports, es va acordar per unanimitat la aprovació de l'esmentada proposta.

El patronat municipal d'esports, es una fundació pública amb personalitat jurídica propia. I els seus objectius son: La promoció de l'esport i el desenvolupament de l'educació física ente la població del terme; la promoció d'instal·lacions deportives, la construcció, conservació, reparació i administració de les actuals; Gestionar

el seu ús. Aiximateix es crearian per part de l'Ajuntament les plaçes del personal tècnic adscrit al Patronat.

4- Pla de millorament de façanes

Es va aprovar per unanimitat adherir-se a l'esmentat Pla, i fer l'aportació per part de l'Ajuntament de dos milions de pesetes.

5- Convocatoria del VI premi «Bernat Vidal i Tomas» de poesia i IV premi de contes per a menors de 15 anys.

-A proposta del Concejal de Cultura, Marc Vallbona, es va acordà l'aprovació de les bases i la convocatòria dels premis esmentats; i que están dotats, el de poesia amb 125.000 ptes i objecte commemoratiu, de l'edició del llibre. I el premi de contes amb 10.000 ptes per el primer cicle de EGB, 15.000 ptes per el segon cicle i 20.000 ptes per el tercer cicle; contant amb un presupost total per amb dues convocatòries de 535.000 ptes.

-Nom de carrers a Calonge

A proposta d'en Marc Vallbona, es va acordà donar noms als següents carrers de Calonge: Carrer Mossén Antoni M' Alcover al carrer del sud de la plaça. Carrer de s'esparraguera al carrer que va cap a Sa Marina.

-Petició a l'Insalud de creació d'una plaça de medicina general i una altre de pediatria en aquest municipi

Considerant que aquest municipi te 7.625 habitants dels quals 5.631 son beneficiaris de la Seguretat Social, i que hi ha 1.824 persones majors de 60 anys, de les que el 95% son beneficiaries de la Seguretat Social, amb els problemes de Geriatria que això porta; i considerant que els actuals metges de la S.S. estan supersaturats de feina; s'acordà per unanimitat sol·licitar al director provincial de l'Insalud la creació a Santanyí de dues plaçes de metges de la S.S. un de medicina general i un altre de Pediatria, completant aquestes plaçes amb els corresponents A.T.S.

Conversa amb...

Jaume Salvà

Data de naixement.- 19.04.62.

Lloc.- Lluçmajor

Trajectòria com a ciclista:

(79) Club Ciclista Lluçmajor (juvenil).

(80) Club Ciclista Montuïri (juvenil)

(81-82) Club Ciclista Montesson Porreres (A)

(83) CajaMadrid (A)

(84-85) Grupo Deportivo Hueso (Prof)

(86) Grupo Deportivo Teka

(87) Grupo Deportivo Dormilón

Després de deixar de correr va ésser seleccionador d'aficionats i juvenils durant dos anys, però ho va deixar perquè creia que a la federació balear hi havia una mala organització.

Aprofitant la vinguda de la volta ciclista a Espanya a Cala d'Or, hem volgut tenir una conversa amb aquest jove llucmajorer que la va correr un parell de setmanes, xerrada que continuarà els propers nombres de dies i coses una vegada disputada l'etapa

-Què te va fer decidir pel ciclisme?

-M'agradava molt colcar en bicicleta i tot d'una que vaig poder me'n vaig comprar una i vaig començar a córrer amb un grupet.

-I després?

-De juvenil vaig ésser campió de Balears de muntanya; d'aficionat subcampió de ruta, l'any 82 vaig fer 6è en el campionat d'Espanya de fons en carretera, aquest any també vaig ésser el primer espanyol de la volta a Toledo per fitxar l'any 83 pel Cajamadrid, equip més potent dels amateurs.

-Te va costar molt deixar Mallorca per anar a la península?

-No, ja que me feia molta il·lusió, quan vaig sortir de Mallorca feia

«Tot d'una que vaig poder me vaig comprar una bicicleta»

molt de temps que no sortia cap corredor i nosaltres ens vàrem anar un grupet: en Joan Caldentey i en Jaume Pou de Manacor i jo.

-Quines diferències hi ha entre córrer amb un equip amateur i un professional?

-Quan jo corria amb el Cajamadrid vivia a un piset a Madrid despeses pagades, però res més, en canvi quan passes a professional el canvi és molt gran a tots els nivells.

-Quines vàren ésser les teves millors classificacions com a professional?

-6è a la volta a Múrcia, 4t a la volta a «los Valles mineros» i primer neoprofessional a la volta al país basc.

-Diguem un grupet de corredors que corregues-

JAUME SALVA LULL

sin amb el teu equip?

-N'hi va haver molts com en Suárez Cuevas, Martínez Heredia, Joan Pujol, Raimon Dietzen, Chozas, Blanco Villar i molt més.

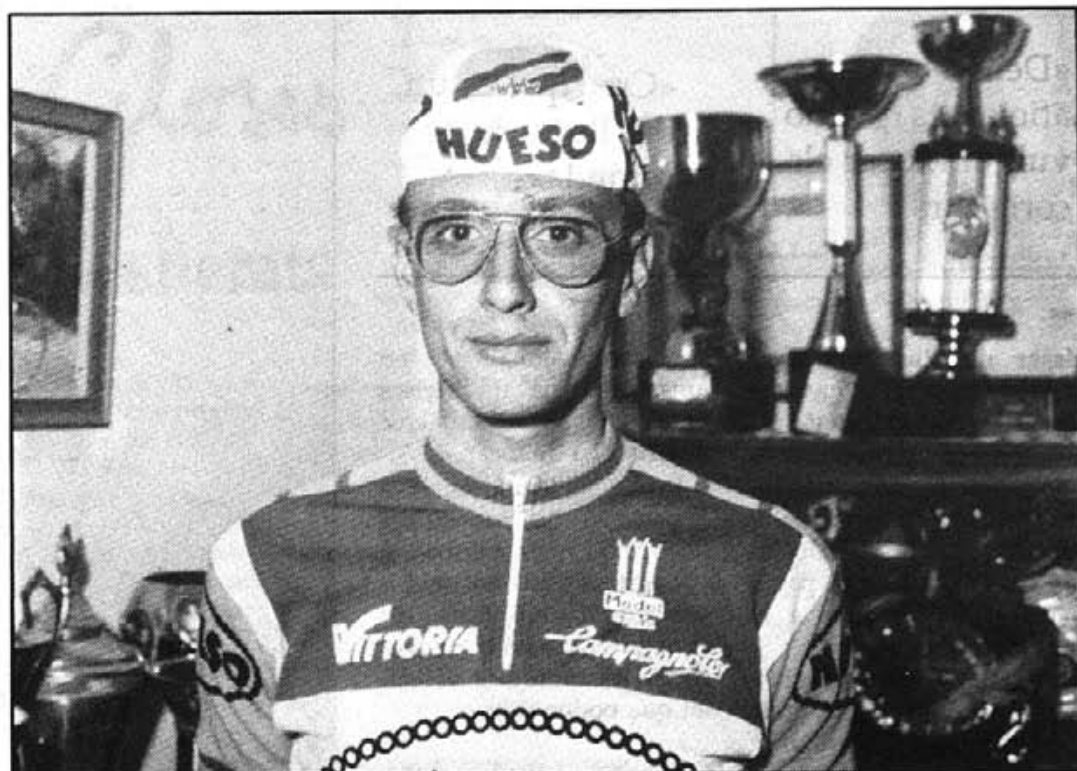
-En Jaume com a corredor professional va tenir de directors d'equip en Miquel Moreno, En Gonz Lez Linares i en Maximino Pérez. Què destacaries d'ells?

-De'n Miquel Moreno diria que tenia molta experiència, és un bon jugador d'escacs, ja que sense tenir un bon equip sempre

guanya la seva etapa i fa més publicitat l'equip que el que val. De'n Linares es pot dir que es basava en les forces dels seus corredors, ja que tenia un equip molt potent i sempre sortia a guanyar, i d'en Maximino te diré que era el més fluixet, acabava de pujar d'un equip amateur, però es veu que n'ha après ja que l'any passat va guanyar la volta a Espanya.

Després ell va ésser entrenador i dels corredors que va tenir destacaria en rRs, en Ramis, Xerafi

«A les balears fa falta una escola de ciclisme»

Riera i en Llaneras, aquest darrer enguany ha fitxat per l'equip de la ONCE.

-Com veus aquest porrerenc?

-En Llaneras d'amateur ha tengut molt bons resultats, però el bot com ja he dit és molt gross i no tots els bons amateurs els hi va bé de professionals. Si respon l'hi anirà bé perquè l'ONCE recolça els corredors.

-Crec que enguany no correrà cap de les tres llargues voltes; què pen-

ses d'això?

-Es millor perquè per exemple jo vaig començar massa aviat: als desset anys vaig començar a córrer i als 21 ja corria la volta a Espanya. En canvi, ell va començar a córrer als 10 o 11 i ha agafat molta més experiència i millor si continua progressant poc a poc.

-Què creus que fa falta al ciclisme balear?

-El primer que s'hauria de fer es crear una escola oficial de ciclisme, ja que

just n'hi ha a Sóller i Eivissa, però són privades.

-Analitza'ns l'etapa Palma-Palma?

-Es forta però no serà decisiva ni molt menys, hi ha molt aprop de l'arribada Es Coll de Sóller el que farà que els corredors en grupets d'una vintena o una trentena, estant el primer grup format per tots els aspirants a guanyar «la vuelta».

-Un possible guanyador?

-Ha de ser un corredor

que sigui un poc escalador, però que a la mateixa vegada esprinti un poc, podria ésser n'Indurain.

-Com veus l'etapa contrarrelotge?

-Serà decisiva per veure quin grup de corredor pot guanyar la cursa. En quant al terreny serà molt forta perquè no hi ha res pla: sempre per amunt i per avall, aquestes petites costetes faran molt de mal i crec que es podran agafar bastantes distàncies.

-Es troç principal pot

**Pintures
D'or**

Calonge

**FERRERIA.
ADROVER-ROIG, C. B.**

Carretera Porto Colom, s/n.
Teléfon 837296

07669-S'HORTA (Felanitx)

«Demanaria als aficionats que no vulguin tocar els corredors»

«Crec que es un doi llevar la rotonda»

ésser de Porto Petre a s'Alqueria: un començament un tant empinat?

-Aquesta carretera és molt difícil i crec que tot el recorregut serà molt dur i si un no sab calcular bé les forces ho pot pagar ben car, encara que a lo primer serà el més fort.

-Crec que és imprescindible llevar la rotonda de l'entrada a Cala d'Or?

-Crec que és un doi llevar-la, ja que és un obstacle per a tots. He sentit dir que podria haver una caiguda, però hem de pensar que els correde

són professionals i no amateurs i si un arrisca molt pot caure, però crec que no s'ha de tocar.

Jo he corregut voltes a Espanya i he passat per llocs molt més perillosos, correguent d'un en un i a més tots hauran vist el recorregut un parell de vegades i sabran a la velocitat que poden passar.

-Quins consells donaries als aficionats?

-Que venguin amb temps i que no vulguin tocar els corredors ja que podran provocar caigudes.

FUSTERIA
ANTONI VADELL I
CALONGE
657145

GERMANS VALLBONA

BOTIGA
CA'N POLLA
tel.
657045
Calonge

Esperam tenir en Jaume a properes edicions de «Dies i Coses»

col·laborant amb noltros i amb el ciclisme balear. Maties Adrover

RESTAURANT
Ca'n Trompé
Comunica als seus clients i amics la pròxima reapertura el dia 15 de febrer amb noves especialitats

Avda. Bèlgica, 12
Telèfons 657341 - 643113 07660-CALA D'OR

Dies i Gloses

Em pareixen desberats

1

En que sigui un poc pesat
encara sentim remor
aposta torn re-escaufaró
pens que no està oblidat
es tema tant politisat
de «póntelo o pónselo».

2

Veiem fa una temporada
amb encendre es televisor
sa mà de es professor
dins sa classe abarrotada
mostrant una i altre vegada
aquell paquetet rodó.

3

No vull anomenar el seu nom
que del ridícul no ten vagis
a estudiants fer-los rondalles
com aquesta del mostrau com
i d'ells culpar-se tothom
fa més pena que rialles.

4

No són datos particulars
no aguant just jo sa balança
pens que sexe és confiança
i si no en tens trevelerás
s'ha d'aprenda pas a pas
amb una bona ensenyança
i no amollant de cop una ansa
i que es buidi tot es cabàs.

5

Ja sé que sa meva mà
no és per dirigir una proa
però sé que si no tova
no pot sortir bé es pa
lo que pens pod ensenyar
i no el me veureu criticar
és el programa que fa
la gran doctora Ochoa.

6

Algo que està programat
a una hora determinada
que l'escolta qui l'hi agrada
o qui sa sent preparat.

7

Sabem de que va es programa
i qui el pod escoltar
si a un nin no l'hi va

el duim en es llit o cama
si és molt tendre sa rama
es foc l'he pod castigar.

8

No dic si és befa o burla
el mostrar sempre condons
ni tampoc veig ses raons
ni quines solucions
a dat veure tanta rutla.

9

Qui te edat per raonar
de cor l'hi demanaria
si a tota hora del dia
ho veu tant net i tant clar
i com l'hi has d'explicar
a un infant de mamar
que te vengué a demanar
allò que et mostren com s'envia.

10

Em pareixen desberats
però les vull acceptar
si democracia hi ha
en que siguin estudiats
pens que a joves alocats
poc remei les poren dar
i als que s'han de formar
altres formules hi haurà
perquè el dia de demà
estiguen més informats.

11

Reconec que és molt dur
dins un món que tant avança
veure jovent sense trempança
que no s'escolta ningú
aposta t'ho dic a tu
que lo que em pareix més segur
encara és sa confiança.

12

Dic no una i mil vegades
em sembla ridícul i fals
ho trob desastres totals
i coses poc acertades
anar a lo bruto i a grapades
com si fossin animals

13

A aquell que va desbocat
sense brilla ni cabassades

que l'hi predican de bades
i a ingú ses escoltat
veure un condon pintat
en el seu viure alocat
poques coses a arreglades.

14

No vull aguantar sa balança
perquè no sé on caurà
es millor remei que hi ha
jo pens que és sa confiança
què ve desde s'ensenyança
i es tracto familiar.

15

Això no és un dato nou
és antic i recordat
a qui no l'hi han cantat
quan fa algo esgarrat
companyero has passat
s'arada davant es bou.

16

Per lo tant n o ho veig clar
sinó com molts que estam esto-
rats
pens vos heu equivocats
però si veig bons resultat
em veureu rectificar
però si puc opinar
sebla que abans de es sumar
voleu fer aprenda es quebrats.

17

No ho dic per sa moral
perquè això no m'hi importa
a pesar de ser cosa forta
que surt algo de lo normal
que a qualcú pod fer mal
i sa retxa esser molt torta.

18

No pens res solucionar
però no puc aprovar-vos
tant heu arribat a embullarvos
que no sabeu com escapar
lo que vos vareu gastar
amb papers i televisors
serien remeis millors
gastar-se amb bons professors
que hi poguessim dialogar.

19

A gent de barrios marginats
amb delincuencia i vici
que de droga sexe i malicia
es menors n'estan enfangats
que viven tots abocats
a sa boca des precipici
negar-los que no hi ha crisi
i veure que s'han gastats
mils de milions pels estats
del Est o superpoblats
poc sa senten confortats
per molt que siguin adornats
pels grans oradors d'ofici.

Joan Grimalt i Roig

20

En aquests no hi val pastilla
ni paquetets de condons
perquè hi ha mar de fons
fa temps fa aigo sa quilla
si apunt es govern no ho pilla
mos treuran els esperons
començan a ser millons
mancos de pa i siurons
i de carn per fer a la parrilla.

21

Mostrar els paisos del Est
i del tercer món sa miseri
per olvidar el desveri
del nostre que és aquest
que si no hi posen remei prest
semblerà un cementeri
és voler confondre es misteri
és pixar fora des test.

22

Tal volta aquest dabasei
pagui anar a sa papelera
perquè per jo sa darrera
que valgui per donar un consell
però em pareix de llei
espolssar un poc es rovei
i mostrar-los sa llandera

23

A un tema tan delicat
hi pod haver molts d'embuis
moltes llivanyes i cruís
per un salat s'altre fat
i per jutjaró amb dignitat
a cadascú Deu mos es dat
la nostre parella d'ulls.

24

Per esser un assumpte de pes
crec estic amb so devè
de a tothom disculpar-me
per si qualcú he ofès
i al resta de gent dirles
gràcies per escoltar-me

25

Esper que estiguen contents
lliures de tais i encloses
vos dic per Dies i coses
que sa fetxa d'aquestes gloses
és del dia dels innocents.

Joan Grimalt Roig

Médard Verburgh

El pintor belga, un dels pioners de Cala d'Or, ha estat homenatjat pel C.I.M. amb una exposició antològica de la seva obra.

Entre el 4 de desembre i el 10 de gener el C.I.M. ha exposat, a la sala Guillem Mesquida del Centre Cultural de La Misericòrdia, una exposició antològica de l'obra del pintor belga Médard Verburgh, el qual encara és a la memòria dels nostres majors per la seva estada entre nosaltres al llarg de gairebé dues dècades.

Verburgh fou un dels avantguardistes de la pintura belga de principis de segle. La seva obra fou, i és, molt valorada, sobre tot al seu país, el qual l'any 1929 va nomenar el pintor, Cavaller de l'Ordre de la Corona, una distinció que es reservava a les personalitats que haguessin contribuït amb el seu treball al desenvolupament de la cultura de Bèlgica.

Després d'atravesar diverses etapes artístiques, l'any 1931, en Verburgh i la família vingué a Mallorca. Després de residir una temporada a Pollença, a finals d'any s'instal·là a Eivissa. A l'illa pitiusa va conèixer Don Pep Costa, el qual li exposà el projecte d'urbanització d'una petita cala, prop del llogaret de Calonge, per crear una colònia d'artistes com la que, aleshores, hi havia a Pollença, i la qual feia poc havia conegut. Verburgh s'entusiasmà amb la idea i, juntament amb Don Pep Costa, l'any 1933, va venir aquí a veure els terrenys i estudiar el projecte. Després d'aquesta visita Verburgh decidí participar a l'empresa.

Instal·lat altre volta a Mallorca, mentre es construïa la seva casa a Cala d'Or, va viure un temps a un molí vell de s'Alqueria Blanca. Aquells anys en Verburgh va fer una gran propaganda de Cala d'Or entre els seus amics belgues, la qual cosa va fer que molts d'ells començassin a venir a Mallorca, cap el que començava a ser Cala d'Or.

Paisatge de Cala d'Or — 1942—.

A la nostra costa, l'artista no solament va pintar, també va dissenyar molts dels primers edificis de Cala d'Or, entre aquests, l'Hotel. Sempre amb la senzillesa de l'arquitectura popular eivissenca, segons les normes de Don Pep Costa, no com ho fan ara aquests afamagats especuladors.

Médard Verburgh pintant en el camí de Calonge —1943—.

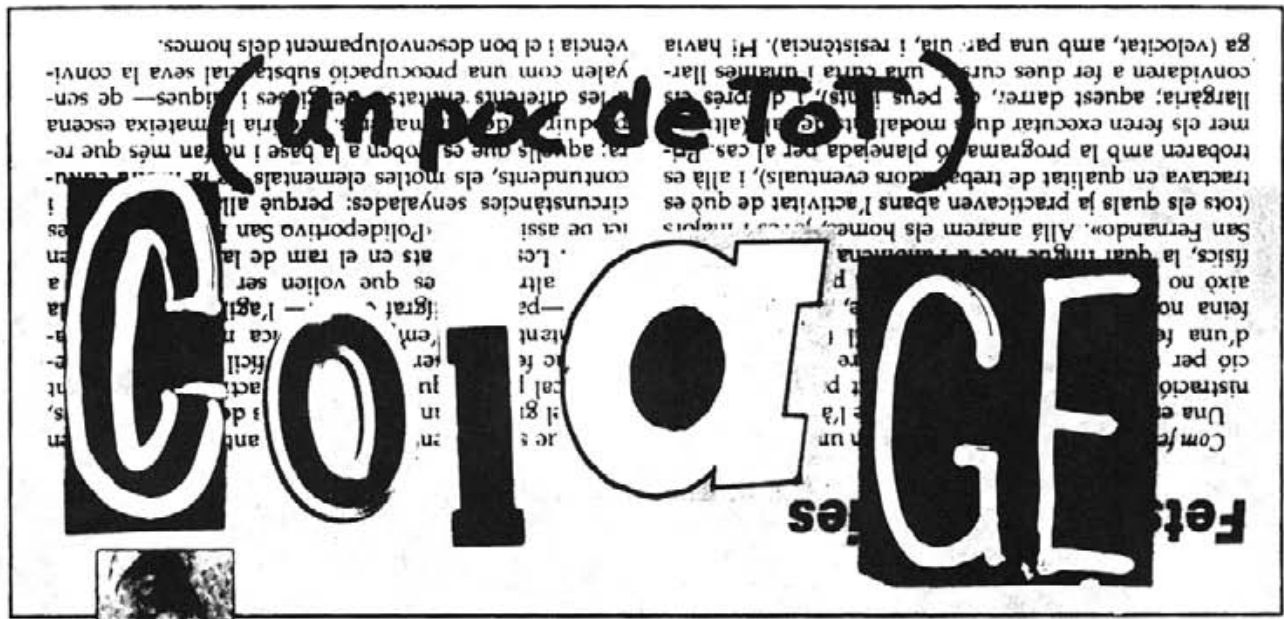
El C.I.M. ha considerat oportú i necessari fer aquesta exposició antològica de Verburgh i així ho justifica Alfons Salgado, President de la Comissió de Cultura del C.I.M.: «L'obra de Verburgh, reconeguda i admirada a Bèlgica, el seu país d'origen (...), no havia tingut fins ara el suficient ressò a Mallorca, on l'artista residí i treballà durant els anys trenta i quaranta. És per això que volem retre homenatge a qui va desenvolupar una part important de la seva carrera artística entre nosaltres, contribuïnt amb la seva pintura a la difusió i el coneixement de Mallorca més enllà de les nostres fronteres».

L'exposició mostra obres fetes entre els anys 1908 i 1950, i mostra tota la trajectòria de l'art de Verburgh. El paisatge és el tema dominant de les teles. Paisatges de Bèlgica, Itàlia, Nova York, Mallorca, Eivissa, Cala d'Or...

Els prop de vint anys que l'artista va viure a Cala d'Or, ho feu com un mallorquí més. El seu fill, Joan, va néixer aquí, va anar a l'escola de Calonge, on ara té molts d'amics.

En Verburgh es mereix que «Dies i Coses», li dediqui unes planes més, cosa que farem més envant, si pot ser amb una entrevista a En Joan, el seu fill, el qual de tant en tant torna per aquí i que encara parla un bon català.

J.V.B.

Una vaca campanera a Calonge

Com cada dia ben dematinet, encara fosca negra, en Toni de na Corma se va aixecar per anar a munyir ses vaques, va atravessar es pati i va enfiletar tot dret cap a sa bovera. Així com s'hi anava acostant, li va pareixer que hi havia qualche cosa que no era normal. I és que hi havia una vaca a sa porta de sa bovera que se devia haver desfermat i el se mirava tota estirada, sense betegar-se gent ni mica. I en Toni -Ou tita! Ou tita!- així com va poder va acostar-se a sa clau d'es llum i el va encendre. I en es llum va poder mirar-se més bé sa vaca rebel, i va resultar que era una vaca de cartró, com aquelles que hi ha a sa Blahi de Campos. Vaja una feta. Però res aixó, perquè a sa fermadora n'hi feia falta una de vaca, de ses que tenen sang i ossos de bon de veres. En Toni bé filava però no en treia agulla, -Que putes ha passat avui vespre per aquí? I on deu esser sa vaca que fa falta? Mira que si la s'han duita a Campos.

Tanta sort que més gran dia sa vaca que feia falta, va

aparèixer fermada davall un garrover. Els que no havien aparegut encara, eran es mercaders que havien fet es canvi de vaques. Però pel poble diven que i ha qualcú que coixetja per mor d'una potada de vaca.

BAR NOU

Telèfon 65 78 20
C/. Rdo. Antonio Vadell, 2

CALONGE

Temps de fresses

Calonge

Diuenge dia 10 a les quatre de s'horabaixa l'Associació d'Amics de la Tercera Edat de Calonge i Cala d'Or, varen organitzar un ball de disfresses al local parroquial de Calonge. Hi estàvem tots convidats, i la participació no va desmereixer es treball dels organitzadors. A poc a poc varen arribar fresses fressons i fressots de tota casta i mida, la varietat era tan ampla que es fa difícil fer cap casta de recompte. Tot i això, destacava un elaborat vestit de «pavo real» amb tota la coa estesa, de na Francisca de na Blanca. També hi havia un al.lot petit amb «xupete» que no era d'altre que en Joan Pau, i una comparsa de negres «Habaneros», que desfilaven al so de les «maracas», la llista es podria allargar passant per moixets, daus, bruixes, cartes, reis, papallones, fins arribar al prop del centenar de participants que segons els organitzadors concurren a la festa, des de Calonge, Cala d'Or i fins i tot de S'Horta i Manacor.

Una vegada tots al local, partiren en desfilada precedida per un grup de sonadors, «Los Panxos», a fer una volta pels carrers del poble. De volta al local es repartiren obsequis a tots els participants i hi va haver refresc per tot el públic. La festa acabà amb ball i molta d'alegria.

S'Horta

Un any més arriba, passat Sant Antoni, el temps de bauxa, de les corregudes de carros, del tirar tests i de les disfresses.

La gent intenta oblidar tots els seus problemes i mira de divertir-se el millor que sap.

El dia 2 de febrer era previst per a les 5 de l'horabaixa la RUA de S'Horta 1.991, però el temps no va acompanyar, ja que va ploure tot el dia i a la fi la passejada de la gent amb les seves disfresses, pels carrers del poble, es va haver de suspendre.

A pesar de tot a les 8'30 del vespre va començar al saló parroquial, que per cert després de les obres que s'hi han fet ha quedat nou, el ball de disfresses.

Els primers que varen arribar foren els nins i nines que mostraven les seves disfresses als seus amics. Hi havia una comparsa de granotes, infermeres i metges, nuvis amb una cort de dames de companyia, els monitors del grup Marina disfressats de cartes; no faltaren

tampoc pallasos, indis, rates, i les tortugues «ninjas» tan de moda avui en dia.

Però si els petits de ben prest ja varen posar la seva alegria, els més grans no foren manco i demostraren que, sobretot, tenien molta marxa i molt d'humor.

Hi havia homes disfressats de dones, una comparsa de brasilenys, soldats, estrangeres i un nombrós grup de negres molt grassos que amb tan de kilos varen tenir molt de problemes per a poder ballar, però que no s'aturaren ni un minut.

La música la va posar el grup felanitxer «BLACK CATS» i tothom va riure i ballar composant un conjunt de ritme i colors.

La gent que va assistir al ball va assegurar que si no fou estat pel mal temps, 1ª RUA 1.991 de S'Horta hauria estat molt vistosa i per descomtat tot un èxit de públic i participació.

Haurà d'ésser un altre any.

«Agraïm la col.laboració de fotografia Jaume Monserat»

CODOSA

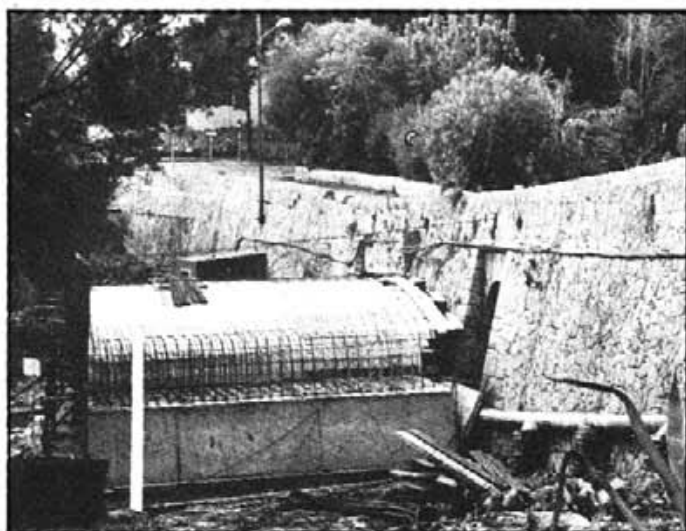
IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

**FOTOGRAFIA
PROFESIONAL**

REPORTATGES
FOTOS CARNET
FOTOCOPIES
VIDEO
MUSICA

*col.laboradors de
dies i coses*

Aquesta imatge correspon a l'ampliació del pont de Cala Gran, i ens dóna testimoni de la confrontació de dues èpoques, de dues maneres d'entendre les feines ben acabades, alhora que ens mostra l'evolució de les tècniques. Aquest pont vell, aixecat per uns alaroners ens mostra la perfecció tècnica de l'encaixament de les pedres fins a completar una espècia de puzle gegant. Puzle que serà ara desencaixat per donar lloc a una nova estructura de formigó enmotllat, que mai podrà assolir la bellesa estètica del vell pont. Les obres es faran en dues fases, a la primera s'obrirà la circulació per damunt del nou pont de formigó, el que permetrà una segona fase de demolició de la part central del pont antic, i posterior construcció i aixamplament del carrer. El pressupost de l'obra és xifra en 25.458.144 ptes., i està baix la direcció tècnica de Ricardo Collado.

IV Edició premis persones del poble

Es patró Martina, record viu d'una època

Entrevistes a:

N.ª Maria del Mar Bonet i En Miquel Àngel Nadal

Obtén informació de la I Cursa Popular de Sant Miquel i sobre el futbol local
El text íntegre de la «Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles»

El passat 1 de febrer va tenir lloc al restaurant Ca's Carboner de Montuïri, l'entrega dels premis anuals PERSONES DEL POBLE, la qual enguany arribà a la seva quarta edició; i que convoca l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, de la que és membre aquesta revista, i que compta amb el patrocini i col·laboració del Consell Insular de Mallorca, amb l'objectiu de reconèixer públicament els mèrits i la tasca positiva desenvolupada per una sèrie de persones arreu de la part forana de Mallorca. Els candidats hauran hagut de ser objecte d'un article per part de la revista que els presenta.

Dies i Coses va proposar per l'edició d'enguany, com a personatge al Patró Andreu Martina, del qual se'n va fer un article al n.º 19 d'aquesta publicació, i que per motius de salut no pogué assistir personalment a l'homenatge.

Els altres candidats: Antoni Muntaner de Valldemossa, Esteban Mas de Maria de la Salut, Gabriel Roscar de Montuïri, Gabriel Martorell de Mancor i Joana Mestre de Caldentey de s'Arenal, foren també homenajats amb aquesta simpàtica festa que presidia el president del C.I.M. Joan Verger juntament amb Alfons Salgado i el president de l'A.P.F.M., al final de la qual s'entregaren diplomes commemoratius i altres obsequis als personatges premiats. Des d'aquí li enviam els molts d'anys i l'enhorabona.

La nostra gent

Francesca Vadell i Julià

No hi ha dubte, que si tots els oficis, carreres o treballs tenen el seu valor, aquells dels quals en depen-deix la formació dels que seran els homes i dones del futur, encara tenen una major importància i són d'una major transcendència, ens referim als mestres. Què ho és d'interessant esser mestre! I, quina és la seva responsabilitat!. Al Bon Jesús, els seus deixebles ja el tenien per EL MESTRE.

Idò això de parlar de la importància de la carrera de mestre, és perquè avui a la nostra xerrada la ferem amb na Francisca Vadell i Julià, que és mestra d'escola i exerceix en el Col·legi Bisbe Verger de Santanyi.

Na Francisca, viu molt profundament l'escola i parla amb apassionament de l'ensenyança i dels seus alumnes. Abans de començar a par-

lar deia que no sabia si diria res interessant, que no sabia el que havia de dir; i ja ho crec que en té de coses que dir, i vaja si ho són interessants!.

De ben jove ja li rondava pel cap la idea d'esser mestra però ella mateixa reconeix que els també mestres, Joan Bover i Josep Bonet varen tenir una influència determinant perquè ella es decidís a estudiar la carrera.

-Jo sempre he dit que una carta, que segurament se degué perdre per ca nostra, que me va enviar don Pep Bonet, en la qual m'animava a que estudiàs va esser decisiu per a la meua vida. Jo volia esser mestra, però el fet d'haver d'anar a estudiar a Ciutat era una muntanya molt grossa per mi i també pels de ca nostra. Sempre podré estar agraïda a aquests dos mestres. Record que

una vegada que don Pep i jo mos vàrem topar per Andorra, me va donar una forta abraçada de content que estava de què jo m'hagués decidida a fer la carrera de magisteri.

-Podries contar-nos un poc, damunt damunt, com varen transcórrer els teus anys d'estudianta.

-De petita, fins que vaig tenir nou anys, vaig anar a escola amb ses monges de Calonge, igual que totes ses altres nines des poble. S'any que el tio Joan Bover va esser el mestre de Calonge vaig fer l'ingrés amb ell i després els quatre cursos de batxiller, les vaig fer a s'Horta, també amb ell. En el Col·legi Bisbe Verger vaig fer l'ingrés i el primer curs de magisteri tot en un any. El segon i el tercer curs de magisteri vaig anar a l'escola nova de Magisteri de Palma. Voldria dir als nins i nines que sàpiguen valorar i apreciar les facilitats que tenen ara per aprendre

una carrera i que aprofitin l'oportunitat perquè no ha estat sempre igual.

-Qui et senti parlar crec que no dubtarà que la teva professió umpl totalment la teva vida. T'agrada esser mestra?

-Sí, és una de les coses que mai me n'he penedit. Fa devers un any que també me preguntaren això mateix i encara que jo mai m'havia aturat a pensar-ho la veritat és que m'agrada molt esser mestra.

-Que prefereixies que et diguin mestra o professora?

-Jo crec que mestra.

-Bé, i si com diu que t'agrada esser mestra i, essent que tens una filla que ben prest haurà de prendre una decisió sobre el que vol esser de gran. T'agradaria que ella seguís les teves petjades i també es volgués dedicar a la noble tasca de l'ensenyament?

-Si i no. A això ha d'esser ella la que ho ha de decidir, ha de sortir d'ella mateixa.

-El fer de mestra, l'ensenyar als nins i nines, és difícil?

-Difícil no, fer la feina i sobretot si aquesta feina t'agrada no és difícil, jo m'hi sent molt bé. Però hi ha alguns aspectes que són desagradables. Temps enrera els mestres rebien per part dels pares molt més recolzament que darrerament. No tots són igual però hi ha pares que

ens preocupen per la seva indiferència.

-Has dit que anys enrera era diferent l'ensenyar. Quina és la diferència entre el fer escolar de fa 20 anys a ara?

-Entre els nins petits per ventura no hi ha tanta de diferència perquè són més dòcils, però entre els grans, que són els que jo tenc, passa que abans, els al·lots creien més les coses que les deia el mestre i l'acceptava, però ara no, ells ja es pensen saber molt i tenen el seu propi criteri de moltes de coses i si aqueix no coincideix amb el criteri del mestre, a vegades la cosa se posa difícil. Qualcú te perd el respecte i resulta molt desagradable.

-Has dit que els teus alumnes són ja grans. Quines àrees ocupes a dins l'escola?

-Jo enseny el cicle superior, la part de socials i la de català. Amb el català hi ha hagut també sèries dificultats perquè a més d'ensenyar-lo ha estat necessari aclarir a la gent que és molt convenient que l'apenguin i que per ser la nostra llengua ha d'esser la primera que tots hauríem de saber bé. A algunes persones ha estat difícil el convèncer-los, deien que s'hauria de deixar com a única llengua l'anglès. Hi ha pares que si els seus fills suspenen l'assignatura del català no li donen importància, igual que si suspenen el dibuix o la gimnàstica. Però jo dic que

tot té importància i que totes les assignatures se complementen en la formació dels nins i nines. S'ha de dir que fa 10 anys encara costava més que ara l'ensenyar el català. Ara de petits ja comencen i s'hi acostumen i per ells ja és com si res.

-Després d'un bon grapat d'anys ja deus haver conegut a molts d'alumnes i n'hi deu haver hagut de tota casta. Supòs que n'hi deu haver que han sobressortit i han seguit alguna carrera important. Que suposa això per un mestre que segurament ha estat el que ha posat els fonaments en la vida d'aquell nin o nines?

-Encara que he tengut poc interessats per l'aprenentatge, també bons, i és una de les satisfaccions més grans que me puguin donar, el veure aquells als qui ja vaig tenir a la meua escola, continua estudiant, va a la universitat i apren una carrera important, a mí me donen molt de gust. A vegades veus nins i nines que encara que les costa molt aprendre, s'esforcen i fan el que poden i aquests encara que no tinguin tanta bona nota també dona molt de gust ajudar-los perquè veus que per la seva banda fan tot el que poden. Quan de nins petits tenen una nota molt baixa però que a poc a poc veus que se van superant i al cap d'un mes han augmentat un punt i al final del curs l'augment es d'un parell de punts, això s'ha de valorar i jo les anim tot el que puc. Hi ha al·lots que són trullosos, que a vegades no sabem que hem de fer amb ells, perquè a més d'ells no aprendre, dificulten la tasca amb els altres, però amb aquells que les veus voluntat per superar-se dona gust ajudar-los, encara que a vegades costa molt.

-A aquests que a vegades fan trull i que estorben o a aquells que no compleixen el que els has manat. Els castigues qualche vegada?

-Sí, reconec que som un poc rigorosa i a vegades pos algun càstic. Però pens que a vegades no queda més remei, i a mí me sap greu haver-ho de fer. Bastantes de vegades me n'he penedit si he estat massa tolerant, per què amb els al·lots quan és necessari s'ha d'esser ferma i no cedir. Per ventura després d'una correcció els al·lots reac-

TABACS

L'ESTANC

D'EN TACONER

CIGARS HAVANS

OBJECTES DE REGAL

**BONES
FESTES**

BOULEVARD - CALA D'OR

cionen descontents, però prest o tard, molts saben reconèixer que si els vares castigar era per un bé seu. A vegades s'ha dit que jo som molt exagerada i que me costa molt el posar un 10, però de res li val a un alumne que l'hi regalis bones notes, així no els fas cap favor.

-Una vegada acabada l'E.G.B. i els alumnes del vostre col·legi van a un institut. Solen anar preparats.

-Jo pens que sí, ara bé per seguir el batxiller han de dur una mitja de notable. A això ho aconseguirem mentre els pares col·laborin, perquè aquesta col·laboració és imprescindible. La vida d'estudiant és dura i l'ajuda dels pares, tant si és amb la col·laboració amb els mestres com si és amb la comprensió en vers dels seus fills és de tota importància. Els pares s'han d'agafar responsabilitat amb els estudis dels seus fills. Quan arriben a ca seva han de demostrar interès pels estudis o els problemes que puguin tenir ajudant-los. Els pares han de tenir comprensió en les coses dels fills. Des d'aquí vull convidar a els pares a què mai tenguin peresa d'anar a parlar amb els mestres, que a nosaltres mos agrada molt el veure que els pares mostren interès i volen ajudar en l'educació dels seus fills.

Per la premsa i la televisió hem sentit parlar de la reforma de l'educació, d'una nova llei que pareix que transtocarà radicalment els sistemes. Per què no ens dius que vol dir la paraula LOGSE, i que és el que pretén aquesta llei?

-LOGSE, és l'abreviació de Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu. La pretenció d'aquesta llei és adequar el sistema educatiu al

productiu i ajustar l'escolarització obligatòria i l'edat laboral (posterior als 16 anys).

Un aspecte bàsic és l'autonomia dels Centres. Aquests podran fer les adaptacions a Disseny Curricular Base, acordat pel Ministeri i Comunitats Autònomes, segons les necessitats educatives de cada lloc.

-L'objectiu és aconseguir un sistema més acostat als alumnes i a la societat.

L'estructura serà:

0 a 6 anys; Educació infantil, no obligatòria.

6 a 12 anys; Educació primària, obligatòria.

12 a 14 anys; Educació secundària, també obligatòria.

16 a 18 anys; Batxillerat, no obligatori.

-Bé, fins ara hem parlat molt d'ensenyança i de coses sèries, però és ben segur que a una escola allà a on hi ha tanta vitalitat, amb uns al·lots cada dia més desperts, deven passar alguns casos divertits. Si te'n recordes digues-ne alguns?

-El primer any que jo estava al Col·legi de Santanyí, eren els primers dies de classe, concretament el dia de Sant Francesc. Abans d'entrar a la classe, estaven tots formats en el pati i els meus eren els de tercer curs. Enmig d'aquell silenci absolut un dels nins de pel mig de la fila va alçar el braç i amb una veu ben forta, que tothom va sentir es va dirigir a mí i me digué: «Señorita», et duc un canari, però mon pare ha dit que sa gàbia no hi entra. Jo me degué emprar, perquè els altres mestres que varen presenciar la feta, amb broma encara ara en riuen i diven que vaig tornar vermella com

una tomàtiga.

Un altre dia, a dins una tenda, me vaig topar un company, que també era mestre i amb el qual feia temps que no mos havíem vist. Mos saludarem i mos demanarem coses de les nostres vides i ell me preguntà: Quants de nins tens Francisca? Jo ben resolta li vaig contestar: En tenc quaranta-un, són molts però si mateix m'arregl. El meu company va quedar un poc astorat i sorprès. Llavors tots dos vàrem riure perquè ell es referia a quants fills tenia i jo vaig contestar el nombre d'alumnes de la meua classe.

-Cada dia en tenim de vivències per l'estil d'aquestes, que són molt bones i que te fan viure intensament la vida. És molt important mantenir als nins amb aquesta infantesa que els és pròpia. El més llarg temps possible. Per acabar en contaré una altra que va ocórrer un dia durant la classe de llengua. Entre els treballs que els vaig comanar n'hi havia un que era escriure una oració (gramatical). Escriure una d'aquestes oracions és una cosa que es pot fer relativament aviat i una de les nines se torbava molt en entregar-me el treball. Jo cansada d'esperar i de dir-li que fes via, li vaig dir que me donàs el que tengués i me vaig trobar que aquella nina havia escrit realment una oració, era el Pare-nostre.

Creim que amb aquestes retxes queda reflectida la personalitat i la manera de pensar de na Francisca Vadell. Amb l'esperança d'haver sabut encertar en la transcripció del que ella ens ha contat li agraïm la seva col·laboració.

Marc Vallbona i Adrover

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

Sant Antoni, un bon Sant

Segons una vella tradició, ratificada per diversos biògrafs de Sant Antoni, aquest sant va visitar Barcelona. Quan tot just havia entrat a la Ciutat, se li va presentar una truja que portava un porcellet a la boca que no podia caminar perquè era esgerrat i camatort. La mare va deixar el porcellet a peus del sant. Aquest el va beneir, i el porcellet es va posar dret i començar a correr. La truja, agraïda al sant, no va deixar-lo mai més i sempre el va seguir per tot arreu. Conta la llegenda que com que el sant va morir abans que la truja, va ser la truja qui el va enterrar.

Diven emperò, que la gràcia protectora del sant damunt el bestiar fou descoberta per un ase.

Segons conta la llegenda, hi havia un ric cavaller que tenia un ase tan malalt i magre que ni es podia aguantar dret. Va manar al seu servent que el dugués a l'escorxador i que l'anés a tirar lluny. El servent que era un poc esburbat, va entretenir-se a complir el manament del seu senyor. L'ase, que havia sentit les paraules de l'amo, va partir renquejant i se'n va anar cap a una ermita de Sant Antoni que hi havia dalt d'un turó, a fora del poble.

Quan el servent se'n temer de que s'ase se n'havia anat, va sortir a cercar-lo. Algú li va dir que l'havia vist passar més mort que viu. El criat va poder seguir les passes de la bèstia i la va trobar agenollada davant de la imatge de Sant Antoni. Quan l'ase va veure que l'anaven a cercar, es va aixecar d'un llongo i va fugir de l'ermita cames ajudeu-me, com mai en la vida no havia pogut correr. El Sant l'havia curat i l'hi havia donat

una gran fortelesa. Des d'aleshores la gent posà el bestiar baix la protecció de Sant Antoni.

S'acostumava aquest dia donar festa als animals, inclús estava considerat un pecat mortal fer avui les matances, es solien tractar els animals també amb més respecte i s'els donaven racions de menjar més generoses. Però el més important eren ses beneïdes, es posaven ses guarnicions més noves i lluentes a ses bísties, i anaven a la sortida de missa a que el capellà els donàs sa benedicció en nom de Sant Antoni.

Calonge essent fidel a les tradicions que hem heretat dels nostres avantpassats i que s'endinsen a la nostre història per donar-nos raó d'èsser i vida, com ho fan les arrels a l'arbre.

Per això, varem festejar la diada del Sant, declarada festa laboral al municipi de Santanyí, amb una missa en honor de Sant Antoni, i a la sortida de missa es celebraren les tradicionals beneïdes. Enguany hi hagué una bona participació hi havia unes sis carrosses estirades per tractors. I és que avui en dia els pagesos han hagut de canviar la tracció animal per la tracció motoritzada. Tot i això, a dins de les carrosses

s'hi podien veure tot un mostrari d'animals i animalons que anaven des de canaris fins a hamsters, cuscets, tòrteres, etc. A part de les carrosses prengueren part a les benèfides quatre cavalls de raça, que amb l'habilitat dels seus genets feren tota casta d'elegants passades.

Les carrosses eren de temes diversos i hi prenien part gent del poble de totes les generacions. La carrossa de la tercera edat representava el porxo d'una casa on veiem una tertulia on les dones feien calça o jugaven a set i mitg, els homes tocaven guitarres i ximbombes i de tant en tant una copeta de mistela.

Un altre carrossa era la que es titulava Sant Antoni a s'ombra de s'aglanera, i representava una pleta on es veien uns ermitans que acompanyaven a un Sant Antoni acomodat a s'ombra d'una alzina, la carrossa estava conduïda per una espavilada senyora que ho vigilava tot mirant per damunt de ses ulleres.

A una altre carrossa podien veure un esbart de dimonis fent bauxa, a les portes d'una barraca a on hi havia un Sant Antoni que s'escalfava devora es fogó i remanava s'olla d'es cuinat.

També n'hi havia una que representava una casa amb dos aiguavessos on i havia unes pagesetes fent randa i defora un pastoret amb el seu ca de pastor entre els braços.

Un altre era la representació d'un hort amb un molí que treia aigua i uns pagesets cuidaven l'hortalissa que creixia entre els solcs, es veia que hi havien perdut temps i estava molt ben feta. També hi havia una consulta d'un metge que estava plena de malalts que es grataven amb vermellures debudes a «s'any de sa picor».

Totes les carrosses estaven molt ben preparades i fetes amb molta d'il·lusió per això s'els regalà a totes per igual un petit obsequi, noltros volem també donar-les s'enhorabona i les gràcies per mantenir ben vives les nostres tradicions.

I molt d'anys a tots els Tonis i Antonics.

Pep Estelrich

Sant Antoni: a S'Horta

Al passat 17 de gener i com marca la tradició varen tenir lloc al poble de S'Horta les Beneïdes de Sant Antoni Abat.

De tots es coneguda la devoció que els pobles de Mallorca, en particular els que es dediquen al conreu de la terra, tenen a aquest Sant Patró i S'Horta com un més d'aquests es prepara any rera any per a celebrar aquesta festivitat.

Eren només les 2 del migdia i la gent ja vomençava a sortir al carrer per no perdre detall del que havia de passar.

En pocs minuts el voltants de l'església es trobaren plens de persones

que esperaven l'arribada de les carrosses i dels animals que desfilarien aquest any.

L'espectació havia anat augmentant al llarg de la setmana ja que totes les carrosses participants prenién part en un concurs amb fabulosos premis i la gent de dins els tractors estava molt nerviosa.

Hi va haver variació amb els temes si bé hi ha que dir que totes les carrosses feien referència a Sant Antoni; així varen poder veure:

Una carrossa que representava a Santa Catalina Tomàs, a un porxo d'una casa, que rebia els consells de Sant Antoni; varies carrosses que

semblaven la garriga on els pastors portaven als seus animals i on s'hi trobava la cova del sant; altres vegades les carrosses pareixien horts de bon de veres on els pagesos havien sembrat cols, lletugues, tomàtecs, cebes, alls... Tot plegat era un espectacle digne de veure.

Tampoc faltaren aquest any quatre cavalls de raça que amb les ordres dels seus genets demostraren les habilitats que poden arribar a aprendre els animals quan són ensenyats.

La desfilada va ésser tot un acon-teixement, tant pel nombrós públic com per la qualitat de les carrosses

participants. Voldria aprofitar per a felicitar als components del grup MARINA de S'Horta que han estat els organitzadors i promotors de les Beneïdes 1.991 i que han participat amb un total de sis carrosses.

Però això no va acabar aquí, ja que el dissabte dia 19 a les 8'30 del vespre tingué lloc a darrera l'església el fogueró, on tothom va poder torrar la llengonissa, la panxeta i els botifarrons que juntament amb el pa i la sangria tenien de franc.

Després de la torrada, amb la panxa plena, el grup «AIXÍ BALLA MANACOR» es va encarregar de fer-nos digerir el sopar amb la seva música i els seus balls. Al llarg de la vetllada es conegueren les carrosses guanyadores, però tot s'ha de dir i és que totes es mereixien un premi, així l'organització va acordar obsequiar a tots els participants amb ensaïmada i cava agraïnt d'aquesta manera la seva aportació perquè les tradicions populars no es perdin mai.

La festa va continuar fins tard i els s'hortarrins ens ananem a casa nostra esperant que l'any que ve, les Beneïdes de Sant Antoni resultin tan lluides o per ventura més que les

d'aquest any.

Enhorabona a tots els participants i endavant joves i al.lotes del grup Marina.

Foto: Jaume Monserrat

Mestresses de Casa de Cala d'Or

L'altre dia vàrem anar a fer una visita a l'Associació de Mestresses de Casa de Cala d'Or, les vàrem trobar molt enfeïnades preparant

les disfresses per Sa Rua. Vàrem voler fer una xerradeta amb la presidenta, Pilar Orell, perquè ens contàs quatre coses sobre les seves

activitats. Son un grup de dones casades que deixen es mals de cap a ca seva i fan que l'hivern de Cala d'Or sigui més acollidor.

-A quin any i com va sortir la idea de fer aquesta associació?

-Ara fa tres anys que la vàrem fundar, degut a que es president de l'Associació de Veïnats de Cala d'Or ens va dir que nosaltres erem un conjunt de dones que feiem gimnàstica i ja feia dotze anys que estavem plegades fent aquesta activitat i mos va mencionar l'idea de fer una Associació de Mestresses de Casa, i ho vàrem pensar, vàrem indagar i mitjançant la presidenta de Santanyí mos vàrem posar en comunicació amb la de Palma i així va esser com va sortir l'Associació.

-Quin número de mestresses formen ara l'Associació?

-Un centenar som ara, fins aquí ha anat molt bé.

-Mos podeu explicar un poc les activitats que heu fet durant aquest temps?

-Hem fet classes d'anglès, durant dos anys i mig, que han anat molt bé, enguany perquè el mestre no va estar molt bé, i no les hem fetes, però tenim ganes de seguir amb aquestes classes. Després, cada any, hem fet classes de costura, que agrada molt. Ara en aquest moment estam fent els vestits de les disfresses i també la gimnàstica, una gimnàstica de manteniment, que no mos falla, perquè mos trobam molt bé de salut fent aquesta activitat. També als infants els hem donat mecanografia, ara també fan judo, mitjançant un professor que hem duit noltros. També entre i entre feim dinars i excursions.

Per a Nadal venen i mos fan centres florals i menjar de Nadal. També s'han fet classes de cuina, vàrem fer uns programes d'Alimentació de la casa Nestlé. Feim rifes de cistelles i viatjes per a recaudar fons. Quant feim aquestes cistelles, les de la Junta, que som 14 o 15, sempre hem aportat coses de la nos-

tra butxaca, només les de la Junta, tapetes fets a mà, tovalloles, licors, apart de lo que hem comprat, hi sempre ha estat una bona cistella.

Així amb aquests doblers ajudes a fer altres coses, per exemple, hem subvencionat les classes de mecanografia pels infants, mos varen costar unes 40.000 ptes. L'any passat subvencionàrem una excursió de 50 persones, varen pagar 500 ptes., les vàrem convidar a dinar, a l'autocar, i anàrem al Castell de Bellver. Per totes aquestes coses noltros mos movem per poder donar això a les nostres associades. Però no totes participen lo que noltros voldriem que participacin.

Del que nosaltres mos queixam més, és que la gent ve poc, perquè amb tantes com som, a lo millor quant feim lo d'els centres de Nadal, d'aquest centenar podrien venir-hi al menys 40 o 50 persones i a lo millor en venen 20 o 25.

També hem fet un curset de socorrisme i primers auxilis, però també

ha passat lo mateix, poca gent. Això són uns doblers que mos costa, sino a nosaltres, a altres entitats, en aquest cas del socorrisme es mitjançant la Creu Roja, a través de la nostra oficina de Palma. Aquesta gent es desplaça, hi ha unes despeses i no s'aprofita lo que s'hauria d'aprofitar. Voldriem que no fos tot la gimnàstica, voldriem que lo altre també tengués envestida, que tengués acceptació i que sàpiguem que a part de lo que es fa aquí hi ha moltes coses més a Palma, que és allà on nosaltres pertanyem; Nureduna pertany a Palma.

Entre totes les Balears som més de 5.000 persones de l'Associació de Mestresses de Casa. La Nostra presidenta és Na Mercedes de la Presa, que es una dona intel·ligentíssima. A Palma també hi ha un advocat, al qui totes les associades poden anar en cas que necessitin consulta quins son els seus drets, tant en matèria de successions, divorcis, treball, etc.

-Quina activitat ha agradat més o

agrada de les que s'han fet fins ara?

-L'activitat que més agrada es la gimnàstica, aquesta no falla, perquè som una quarantena que en feim.

-Se paga una mena de quota o es reparteixen les despeses entre totes?

-Noltros pagam mil pessetes cada any i les pagam totes de cop. Hem rebut una subvenció de l'Ajuntament de Santanyí de 200.000 ptes., després una vegada del Consell ens varen arribar devers 75 o 80 mil ptes., i l'Associació de veïnats de Cala d'Or cada any mos subvenciona amb 200.000 ptes. Després hem demanat al batle de Santanyí, Don Cosme, un local i el mos ha donat aquí, al Centre Cívic, per fer les nostres activitats. Ara també mos ha concedit muntar el gimnàs, que és públic, ha estat molt amable i ara mos posarà un tatami que mos anirà molt millor. Estam molt agràides a ell perquè mos ajuda molt i mos escolta quant l'hi demanam qualque cosa i lo que bonament mos pot fer mos diu que sí.

-Que s'ha de fer per pertanyer a

l'Associació?

-Han de pagar sa quota de mil pessetes, han de dur tres fotografies i 100 ptes. que són ses que queden a Nuredduna.

-Vos veis molts de dies a la setmana o depen de l'activitat que feis en aquell moment?

-Noltros tenim una reunió mensual de totes ses vocals, després una anual que és de totes les mestresses feim una misa i donam una invitació, un vi espanyol i quatre coses per picar, això es anualment. Després com que mos veim molt a la gimnàstica, normalment son aquests dos o tres dies setmanals que estam en contacte, més les altres activitats que si no són unes són les altres que hi van.

-Teniu també reunions amb les altres Associacions de Mestresses dels altres pobles?

-Es una cosa que no s'havia feta mai, però a partir d'ara es farà. Sa n'ha fet una, però tant jo que som la presidenta com na Francisca Miralles que es la vicepresidenta, justament no hi vàrem poder anar. La pròxima que faran procurarem anar-hi, estar en contacte i saber les no-

vetats que hi haurà. Noltros vàrem anar a la que fan anualment a Palma, i allà si que en trobam totes les presidentes de tots els pobles.

-A l'estiu teniu més participació o menys per la feina que hi ha?

-No, a l'estiu tenim tres mesos de vacances com els al.lots. Hem intentat preparar qualque pic classes de natació per els infants, però no va tenir gaire èxit perquè així tenim moltes piscines i platjes.

-Com va començar això de Sa Rua?

-Bé, noltros vàrem organitzar un poc Sa Rua. L'any passat noltros vàrem pensar en fer una comparsa i començar a moure això a fi de ferho un poc més poble, perquè Cala d'Or està molt disgregat i noltros volem unir-lo i que els infants que van pujant ja tenguin amistats uns amb els altres, i vàrem pensar en Sa Rua. Enguany la tenim un altre cop molt ben preparada, però no sé si amb això de la guerra l'arribaran a fer, perquè ja s'han suspeses un parell. Ens fa molta il·lusió perquè totes ara estam cosint i preparant les disfresses i ens ho passam bé.

VI CERTAMEN DE POESIA

"Bernat Vidal i Tomàs"

L'Excm. Ajuntament de Santanyí, en sessió plenària celebrada el dia 17 de Desembre de 1990, acordà convocar el VI Premi "Bernat Vidal i Tomàs" de poesia, de conformitat amb les següents

BASES

1.ª - Hi podran concórrer tots els poetes que ho desitgen.

2.ª - Les obres que es presentin al certamen hauran de ser originals i inèdites, redactades en llengua catalana, amb una extensió normal d'un llibre de poemes. El tema serà lliure.

3.ª - Els originals es presentaran per triplicat, en foli

corrent o quartille holandesa, mecanografiats a doble espai i per una sola cara, perfectament legibles. A la portada es consignarà el nom del certamen a què participen, títol de l'obra, nom, cognoms, adreça i telèfon de l'autor. Els qui es presentin amb pseudònim només hi faran constar el títol de l'obra i el seu lema. A part, i amb mateix lema, presentaran un sobre tancat que contengui les referències personals.

4.ª - El guanyador rebrà 125.000 pessetes i un objecte commemoratiu en acte públic dins la Festa del Llibre de l'any 1991. El premi serà indivisible.

5.ª - El jurat serà designat per la Comissió de Govern de l'Ajuntament i estarà compost per persones de reconeguda solvència en el món literari. Tindrà com a secretari al Regidor de Cultura. Podrà declarar desert el premi, si així ho creu convenient.

6.ª - El termini d'admissió de les obres acabarà el 15 de març. El lloc de presentació serà a l'Ajuntament de Santanyí. S'admetran els originals que arribin per correu, sempre que la data d'expedició no sigui posterior al dit dia 15 de març.

7.ª - L'Ajuntament de Santanyí patrocinarà l'edició de l'obra premiada, que serà inclosa dins la col·lecció de poesia "Balanguera", Editorial Moll, reservan-se els drets d'autor de la primera edició. La presentació del llibre es farà el dia de la Festa de Sant Jaume.

8.ª - Els treballs no premiats podran ser retirats, prèvia presentació del rebut corresponent i en el termini d'un mes a partir de la data d'adjudicació del premi. L'Ajuntament declina tota responsabilitat sobre la custòdia dels esmentats treballs.

9.ª - Una vegada presentats els originals, aquests no podran ésser retirats pel seu autor per fer-hi correccions o ampliar-ne al text, així com tampoc renunciar al premi.

10.ª - El Jurat podrà resoldre, inapel·lablement totes aquelles qüestions no estipulades en aquestes bases.

11.ª - El simple fet de presentar treballs en aquest certamen presuposa l'acceptació d'aquestes bases.

Tornam obrir dia 1 de març

Joves que serveixen als infants

Grup Marina S'Horta

M.I.J.A.C. Moviment Juvenil Infantil i Juvenil d'acció Social

On són els joves cristians de Mallorca...?. Que fan?. Massa vegades es té la impressió de que no hi ha joves compromesos, joves que treballen, en un quasi anonim, pel bé dels altres. I aquests joves hi són. En aquestes pàgines voldríem comunicar als nostres lectors la finalitat d'aquests moviments.

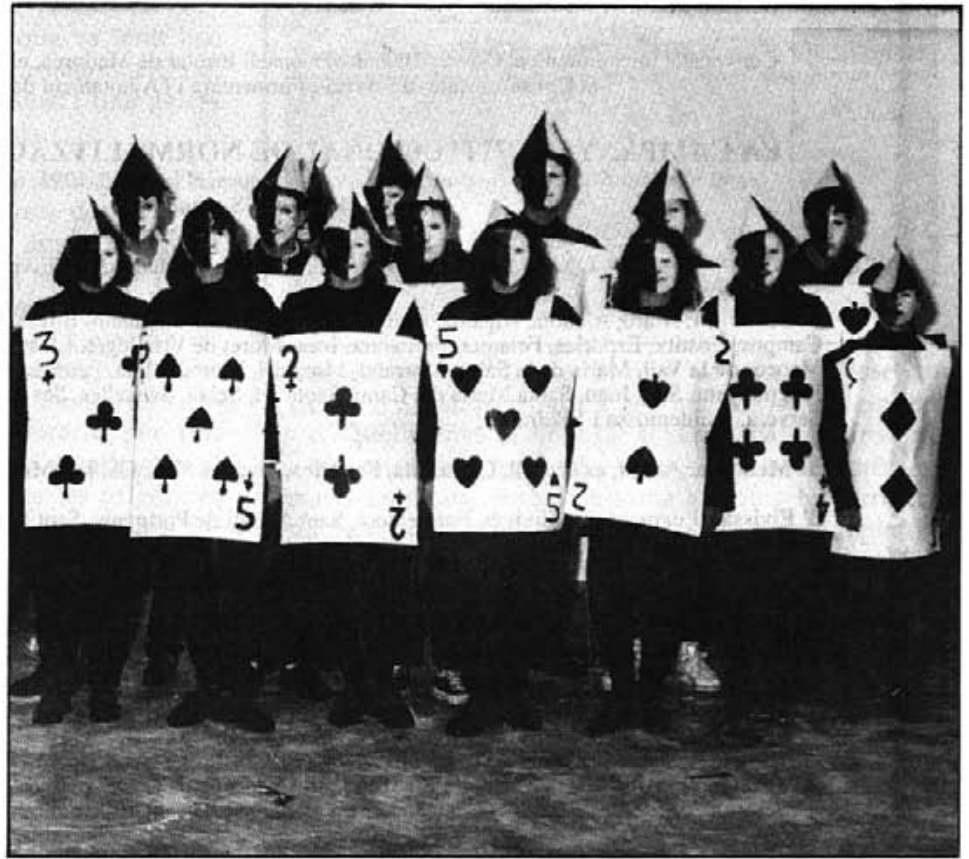
Qui són i qué fan?

Quasi bé tots els joves que s'encarreguen d'aquesta tasca, són al.lots i al.lotes que estudien. Les seves edats comprenen dels 15 fins als 20 anys.

Ajuden a la Parròquia de Sant Isidre i dediquen part del seu temps al «Grup Marina» (M.I.J.A.C. S'Horta). Parlant més concretament del «Grup Marina», us contarem com va sorgir. Al llarg d'un curs de confirmació ens adonarem, que durant tota la setmana els al.lots estaven al carrer i molts d'ells els dissabtes i els diumenges mirant televisió. Era necessari trobar noves maneres d'aprofitar el temps lliure i, després d'haver-nos confirmat començarem el Grup...

L'entorn... el barri o el poble...

Aquest «Grup Marina» està a S'Horta, ens em trobat que també hi ha problemes, ja que el fet d'ésser un poble no vol dir que tothom es conegui o que hi hagi una relació profunda entre tota la gent. Generalment els hortarins no tenen problemes econòmics. Es gent que ha treballat molt dur tota la vida. Els al.lots no són generalment problemàtics, s'adapten als altres, però també hi ha un poc de tot. Sempre hi ha gent marginada, que ho passa malament, i no es pot deixar de banda aquestes persones. L'idea quan es va fundar el grup, no era solament evitar que l'al.lot estigués al carrer, sino ajudar-li a tenir nous companys ajudar-li a conèixer l'en-

torn natural que moltes vegades, no sabem aprofitar. Un altre problema característic dels pobles és que a vegades resulten avorrits ja que no es tenen les oportunitats culturals i socials de que disposa una ciutat.

Perquè treballen en aquests moviments

Estam en el M.I.J.A.C. perquè veim que el món necessita ajuda i no volem quedar-nos aturats. El fet d'educar uns infants ens ajuda i és una manera de contribuir en un món nou que tots els joves han de construir

Plantatjaments del M.I.J.A.C

1. Arrelament de l'infant
2. Arrelament a la realitat que l'enrevolta
3. Acció transformada tant del nin com de l'animador
4. Opció educativa dins el creix-

ment i la maduració com a persones

5. Opció evangelitzadora

6. Opció pels pobres

7. L'animador ha d'ésser amic i testimoni.

Activitats cara a l'estiu

Tenim preparat un campament a la victòria però encara no estan concretades les dates. Procuram organitzar coses de cara a aconseguir doblers perquè no hagi de costar tant a les famílies.

Que fa el M.I.J.A.C. amb el més grans...15 ó 16 anys.

Aquest és el problema més important que tenim, perquè es sobre tot un moviment de caire infantil. Hi ha al.lots que arriben a una actitud de compromís realment seriós i la cosa ja els hi ve un poc petita. Llavors és precis un canvi de dinàmica.

Tomeu Bennasar

Campanya de Normalització Lingüística

Convocada inicialment pel Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera i l'Ajuntament de Palma,

LA CAMPANYA INSTITUCIONAL DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

en el moment d'iniciar les seves actuacions públiques, el gener de 1991, ha estat assumida per les INSTITUCIONS següents:

EL GOVERN BALEAR.

Els tres CONSELLS INSULARS: de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

57 AJUNTAMENTS:

de Mallorca: Alaró, Alcúdia, Algaida, Andratx, Ariany, Artà, Binissalem, Búger, Bunyola, Calvià, Campanet, Campos, Costitx, Esporles, Felanitx, Fornalutx, Inca, Lloret de Vistalegre, Lloseta, Llubí, Llucmajor, Manacor, Mancor de la Vall, Maria de la Salut, Marratxí, Montuiri, Muro, Palma, Petra, sa Pobla, Pollença, Porreres, Puigpunyent, Sant Joan, Santa Maria del Camí, Santanyi, Selva, Sencelles, Ses Salines, Sineu, Sóller, Son Servera, Valldemossa i Vilafranca;

de Menorca: Alaior, es Castell, Ciutadella, Ferreries, Maó, es Mercadal i es Migjorn Gran;

d' Eivissa i Formentera: Eivissa, Formentera, Sant Antoni de Portmany, Sant Joan de Labritja, Sant Josep i Santa Eulària.

La UNIVERSITAT BALEAR.

11 PARTITS POLÍTICS: PP, PSIB-PSOE, PSM, UM, CDS, EEM (Entesa de l'Esquerra de Menorca), ENE (Esquerra Nacionalista i Ecologista d'Eivissa), Grup Parlamentari Mixt, EU (Esquerra Unida), UB (Unió Balear) i Centristes de les Balears.

3 SINDICATS: CC.OO., UGT i STEI

1 ASSOCIACIÓ EMPRESARIAL, 8 COL·LEGIS PROFESSIONALS, 86 CENTRES D'ENSENYAMENT I 19 COL·LECTIUS I ENTITATS DIVERSES, la llista dels quals es farà pública més endavant, ja que aquests sectors estan encara en plena fase de captació d'adhesions.

TOTES AQUESTES INSTITUCIONS I ENTITATS S'HAN COMPROMÈS A NORMALITZAR LINGÜÍSTICAMENT LES SEVES ACTIVITATS INTERNES I EXTERNES. És a dir, a adoptar efectivament com a seva la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tal com ho estableixen l'Estatut d'Autonomia i la Llei de Normalització Lingüística, amb ple respecte de la llengua oficial de l'Estat i dels drets lingüístics de tots els ciutadans.

Totes convoquen els seus administrats / els seus membres, socis i simpatitzants / els seus ensenyants, alumnes i pares, a col·laborar activament a la Campanya de Normalització Lingüística.

Totes fan un balanç de la seva situació actual, i un pla d'actuació per avançar tan aviat com sigui possible en el recobriment de la nostra llengua com a instrument normal de comunicació de les Illes Balears.

Els ciutadans particulars també poden fer el seu propi pla per actuar, en relació amb la llengua de les Balears, amb la mateixa naturalitat que els ciutadans d'Andalusia o de Castella-Lleó, i que els dels diferents cantons de Suïssa, o els valons i flamencs de Bèlgica, ho fan en la llengua del seu territori.

La llengua,
feina
de tots

NECESSITAM LA COL·LABORACIÓ DE TOTS!
ARA ÉS L'HORA D'ESTABLIR ELS PLANS D'ACTUACIÓ PER A 1991.

ADREÇAU LES ADHESIONS I ELS PROJECTES PER A 1991 AL
SECRETARIAT DE LA CAMPANYA, Sant Miquel, 18, 2on.
07002 Palma. Tel.: 71 75 03. Fax: 72 06 50

El corsarisme illenc

Abans de l'arribada dels primers catalans a Mallorca, el corsarisme era una activitat corrent entre aquests. Molts catalans ja s'havien enriquit amb aquest tipus de navegació. De fet, la decisió del rei en Jaume de conquerir les illes està lligada a un succés que va tenir lloc a les acaballes de l'estiu de 1226, els protagonistes del qual foren dos vaixells corsaris tarragonins, i una galera i una tarida del rei de Mallorca Abú Yahia.

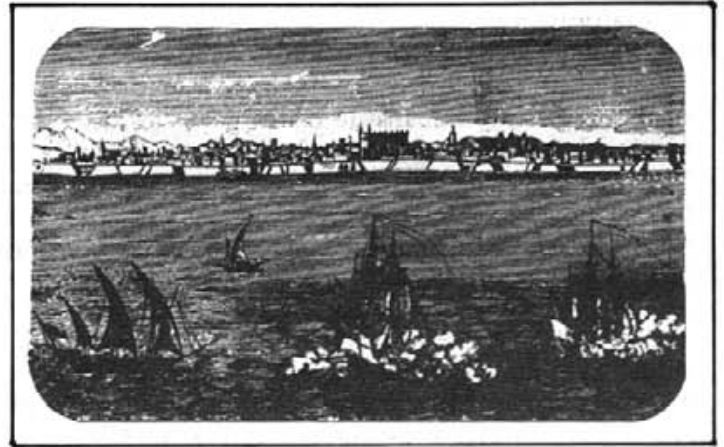
Les dites naus tarragonines atacaren en aigües d'Eivissa la galera i la tarida del rei musulmà de Mallorca. La tarida fou presa, però la galera va fugir informant les autoritats malloquines del que havia ocorregut. Com a represalia Abú Yahia ordenà fer presoners dues embarcacions catalanes. Davant aquesta situació els prohoms barcelonins demanaren ajuda al rei En Jaume el qual va exigir l'alliberament de les dues embarcacions. El rei mallorquí després d'assessorarse per uns mercaders genovesos i pisans, rivals dels catalans en el comerç mediterrani, es va negar a satisfer les exigències de Jaume I. Aleshores els catalans utilitzaren aquest incident com a excusa per a dur endavant un projecte latent des de feia molts d'anys, la conquesta de Mallorca.

Integrades les illes al món català, els nous habitants d'aquestes seguiren practicant el cors com ho feien abans des de la península, cosa que era el més corrent entre les societats marineres d'aquell temps. Podem assegurar, per les dades que ens han arribat que el cors illenc es perllongà fins al mateix segle passat. Ara bé, aquestes dades recollides per a la confecció d'aquest article, no són, ni prop fer-hi, un estudi seriós sobre el tema, aquestes planes són un recull d'anecdotes, biografies i fets que tenen qualcom a veure amb el corsarisme recullits de molt diverses fonts. És realment difícil mostrar el que va ser el corsarisme català des del seu principi fins la seva fi.

La guerra en cors fou gairebé constant entre musulmans i cristians durant molts de segles, de tal manera que prengué fins tot la dimensió de guerra santa -croada o jihad-. Entre els primers cal remarcar els tunisencs, els sard, i els tripolitants, i entre els segons cal destacar els toscans, els napolitans, els mantesos, i els catalans.

El corsarisme català a les illes degué començar tot arribats aquests a les Illes, però del corsarisme d'aquells primers segles a les illes en tenim ben poques notícies. Sabem que en el segle XIV el rei Pere el Cerimoniós concedí a Pere Bernat, d'Eivissa, una llicència per a la seva galera «Sant Salvador» per a navegar en cors. El corsarisme es degué fer d'una forma constant i relaxada fins al segle XVII que va conèixer un notable creixament.

El corsarisme illenc obté la majoria d'edat durant la segona meitat del segle XVII. La guerra entre les corones francesa i espanyola i l'important tràfic mercantil del port de Marsella permeté el desenvolupament de la

navegació en cors illenca, la qual va passar d'esser una activitat d'abast restringit a ser una vertadera empresa. Un d'aquells anys la flota de corsaris mallorquins foren els que més mal feren al comerç francès, després dels corsaris anglesos, però si als mallorquins hi sumam la resta de corsaris catalans, aquest superaren als anglesos.

El 1640 el Principat estava ocupat pels exercits castellans, els quals cometeren molts agresions contra la població. La gent es va revoltar contra els agressors i començà la guerra dels Segadors, que va durar fins el 1652. Els armadors mallorquins foren obligats a posar les seves embarcacions a disposició de la causa reial. Conduïren tropes castellanes, els transportaren queviures; foren un suport logístic de l'exercit represor. Els corsaris perderen llur condició de guerrers autònoms en haver d'obeir ordres dels generals de galeres. Podien capturar les embarcacions franceses que acudien a defensar els propis compatriotes del principat. Sembla que els mallorquins no cobraren mai el que havien convingut amb el rei.

Acabada la guerra dels Segadors, hi ha notícies d'una gran activitat propiament corsària entre els anys 1657 i 1659. En el primer d'aquests anys es concediren nombroses patents de cors als capitans Antoni Canals, Antoni Morelles, Joan Baptiste Sunyer, Antoni Pisà i Lluís Soler. Tots ells s'escamparen per la mediterrània, capturant distintes embarcacions des de les costes de Barbària fins a Alexandria. Els enemics eren francesos anglesos i turcs. El gènere confiscat fou; oli, lli, cotó, cuiros i espècies. El conjunt dels vaixells capturat el formaven 9 naus, 3 segeties i altres embarcacions de menor tonatge. La vàlua de to es remuntà a 20.000 ducats.

L'any següent trobam com a capitans de vailles Joan Servera, Joan Cases, Bartomeu Rovira, Pere Alex, Jaume Llorens, etc. A primers d'any sortiren quatre naus, tres sageties, i cinc fragates. Al mateix temps que unes se dirigien cap a l'estret de Gibraltar, les altres ho feien cap al nord d'Àfrica, on saquejaren la banda costera. Es coneix el resultat de l'expedició del capità Llorens, el qual capturà una embarcació que se va afegir a l'esqua-

dra de Mallorca amb el nom de Ntra. S^a. del Carme. Les seves preses foren vaixells anglesos, als quals incautaren el que portaven: sucre, canyella tabac, i diamants. Les cròniques refereixen la por que sembraven per on passaven. L'any 1659 tornen a partir els corsaris mallorquins cap al sud de la península. Seguiren atacant als nord-africans i anglesos. Com a conseqüència d'un combat, va morir el capità Llorens.

Igualment participaren en la imposició de la causa reial, assegurant-se abans de certes garanties del cobrament, a la rebel·lió de Messina durant l'any 1675, la qual havia estat atacada pels francesos. De Mallorca sortiren tres embarcacions de socors comendades pel capità Flexas i contractades per Reial Orde. Així Mallorca contribuïa altra vegada -a Nàpols ja ho féu anteriorment- al restabliment de la Corona en aquells regnes itàlics. Com que aquells socors no bastaven la corona demanà nova ajuda. El gran i General Consell va aixecar una lleva composta per quatre companyies. Aquesta s'incorporaren al «terç de Mallorca» que comandava D. Nicolau de

Santaeflia. Els nous reforços contribuïren eficaçment a la reducció de Messina. Aquesta dècada representà l'època daurada del cors mallorquí. Durant aquest anys actuà intensament l'Esquadra de Mallorca, poderós estol de cinc navilis de gran port, amb una tripulació de set-centes persones, entre soldats i mariners, governada en la majoria de les expedicions pel comandant Pere Fleixes.

Perduda la independència de la nostra nació amb la guerra de successió (1705-1715) el corsarisme va persistir, i fins i tot va arribar a ser a alguns llocs necessaris per a la seva subsistència. A partir d'aleshores els corsaris del nostre país alternen altra vegada, la seva activitat corsària amb el servei a la corona, una corona ara ja amb les característiques pròpies d'una corona estrange-

ra que imposa lleis, costums i llengua forasteres al nostre país.

A Eivissa, al segle XVIII, a conseqüències d'aquesta guerra, el primer Borbó la va desproveir de les rendes de les seves salines, la font d'ingresos més substancial d'aquell temps, pel fet d'haver participat a la guerra de Successió al bàndol del seu enemic l'Arxiduc d'Àustria. Aleshores les activitats corsàries esdevingueren la principal font d'ingresos de l'illa. Tenint en compte la situació geogràfica de l'illa d'Eivissa i el seu escàs potencial econòmic d'aleshores cal demanar-se què hauria estat d'Eivissa sense els seus corsaris. Fins fa molt poc el seu habitat ha estat rural i dispers, en gran majoria. Amb moltes cases i totes les esglésies fortificades, per tal d'així fer front a les ratzies de la mitja lluna. Formentera va restar deshabitada molts de segles per causa d'aquestes incursions.

Els illencs feren el cors majorment per les costes de la mediterrània occidental, ultrapasant Malta cap a llevant, i ocasionalment Gibraltar cap a l'Atlàntic. Les seves captures foren principalment cabotatges francesos tot i que també causaren fort perjudici al comerç genovès i barbaresc.

Els beneficis del cors es canalitzaren, sobretot, cap a la reinversió en l'empresa, així com a l'enriquiment d'armadors i capitans, alguns dels quals adquiriren terres. Constituí una de les estratègies més rendibles en la formació del capital mercantil illenc.

Fa aproximadament segle i mig navegava encara el darrer i més notori corsari eivissenc, el qual ja ha estat esmentat, Antoni de Riquer i Arabí, mariner que per la seva valua va arribar a ser oficial de l'armada.

ELS HOMES

D'entrada cal analitzar l'estructuració social dels corsaris, ja es tracti dels mariners, ja bé sigui dels que com a propietaris dels vaixells (igualment corsaris) finançaven les expedicions.

Els principals partícips d'aquest negoci eren els nobles i els comerciants. També hi figuren altres estaments «acomodats», com són els menestrals i preferentment mestres, també personatges força involucrats en el distintiu institucional d'aquesta navegació són el virrei i el notari. El virrei era qui jutjaria si la presa havia estat ben feta o mal feta, i el notari segellava l'enllestiment de l'expedició a emprendre.

A la base de la piràmide hi figuren els mariners i/o soldats, figures ambigües, inherents a la dualitat econòmica i militar del cors. Aquest personatge es presenta força heterogeni, sobretot pel que fa a la procedència geogràfica, entre els catalans hi ha francesos, italians, espanyols etc. En general pertanyen a les classes socials més explotades i empobrides, i per ells el cors esdevé l'alternativa a les presons, els hospitals i els carrerons.

Els capitans o patrons mereixen una especial atenció. Representen l'element professional a qui s'otorga la responsabilitat dels viatges, havent de donar el seu vist i plau, amb el reconeixement notarial, sobre l'enllestiment del vaixell abans d'emprendre la seva partida. D'origen presumiblement modest, havien de mostrar la

seva destresa en les arriscades missions que se'ls encomenaven. Alguns d'ells podrien figurar -si no i figuren- com a personatges veritablement legendaris.

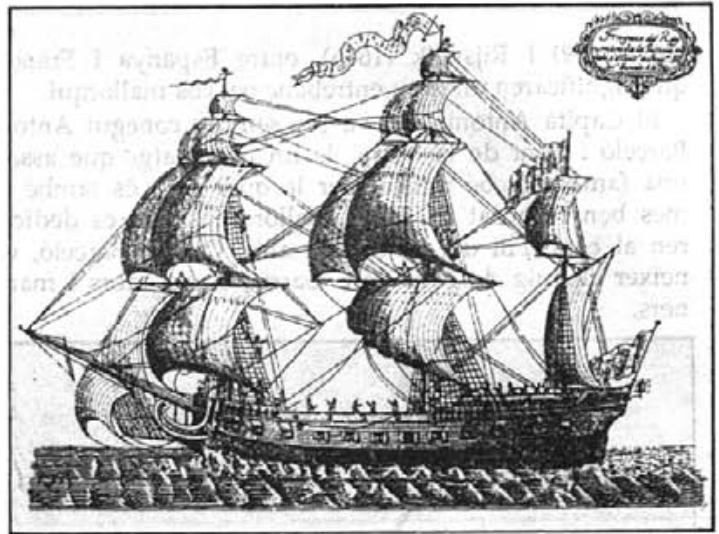
La vida d'aquests homes de mar era plena d'aventures, i podeu estar ben segurs que no sempre els anava tot bé. Molts feren fortuna, i aquests són els que quedaren millor en la memòria de la gent, però també molts patiren el captiveri, quan l'empresa fallà, si és que sobrevivien a la derrota, clar.

Dels corsaris del nostre país n'hi ha un que enguany es escaient recordar, en Jaume de Vilaragut, valencià i amic de l'escriptor Joanot Martorell, del qual enguany celebren el cinc cents aniversari de la primera edició de la seva novel·la *Tirant lo Blanc*, considerada la primera novel·la moderna i en la qual hi ha tot un capítol on es recueixen estrafetes les seves aventures. D'en Jaume de Vilaragut saben que el 1441, amb quatre galeres intentà, en va, d'emparar-se de Famagusta, aleshores possessió genovesa. El 1443 hagué de ser defensat pel seu cosí germà, Galceran de Vilanova, de l'acusació de traïció feta contra ell per un membre de l'ordre de Montesa. Al servei de l'Hospital, participà el 1444 en l'atac i la captura del vaixell genovès *Doria*, que des d'Alexandria portava armes i avituallament a l'estol del soldà fondejat a la badia de Rodes. Al setge de Rodes combaté al costat dels santjoanistes. Fet presoner pel gran Carmany el 1446, fou tramés al soldà d'Alexandria, però se n'evadí amb un altres catalans, mercaders del Principat, presoners com ell, i retornà a Rodes, on trobà el seu sogre Joan Bonet, capità d'una galera. Vers el 1447 degué tornar a València, i explicà les seves aventures al seu amic Joanot Martorell.

Als segles XIV i XV foren famosos corsaris de la nostra nació, el noble català-sicilià Guillem Ramon de Montcada, els nobles valencians Rodrigo Díez i l'esmentat Jaume de Vilaragut, i el mallorquí Arnau Aimar. Altres corsaris mallorquins posteriors, a més de l'esmentat Pere Fleixes, cal distinguir els armadors Jaume Ballester, Joam Babbista Sunyer, Martí Perelló, Pau Delaiat, Jacint Blanco, Esteve Conrado, Gabriel Xambó, els germans Gabriel i Jeroni Campaner i els nobles Joan Miquel Sureda, Pere de Santa Cília i Pacs, i Ramon Despuig, comte de Montenegro i Montoro, -els capitans Jaume Canals, Jaume Ballester, Antoni Barceló, Josep Cordilla, Joan Sastre, Antoni Pisà, Bernat Calafat, Jaume Llorenç, Antoni Morrelles Félix Seró, Luís Soler, Honorat Castany, Bernardí Estarelles, Miquel Palerm Joan Francesc Servera i Francesc Torres -Valentó-; els tinents Esteva Già, Miquel Bauça Jaume Bordoï i Jaume Galmés; i els patrons Nadal Espinosa, Francesc Castellanos, Josep Pujol, Pere Roca, Joan Totosaús, Joan Vilasclas, Esteva Bru, Josep Gibert, Miquel Fabregues -Bandejat-, Antoni Sancho -Cama de Moro-, i Bartomeu Barceló -Xirimia-.

Les biografies dels catalans propiament illencs (en aquest cas mallorquins que es dedicaren al cors ja heu vist que era considerable i segurament no hi són tots. Nobles, comerciants, gent d'origen humil, gent de tots els estaments socials cercaren el guany econòmic, o simplement la supervivència, en les activitats corsàries.

Foren molts els nobles que feren el cors, aquests més

aviat ho feren amb objectius polítics i militars, però no deixaren d'aprofitar els guanys econòmics i els ascensos de categoria social. És interessant veure les biografies d'alguns dels personatges que es dedicaren al cors.

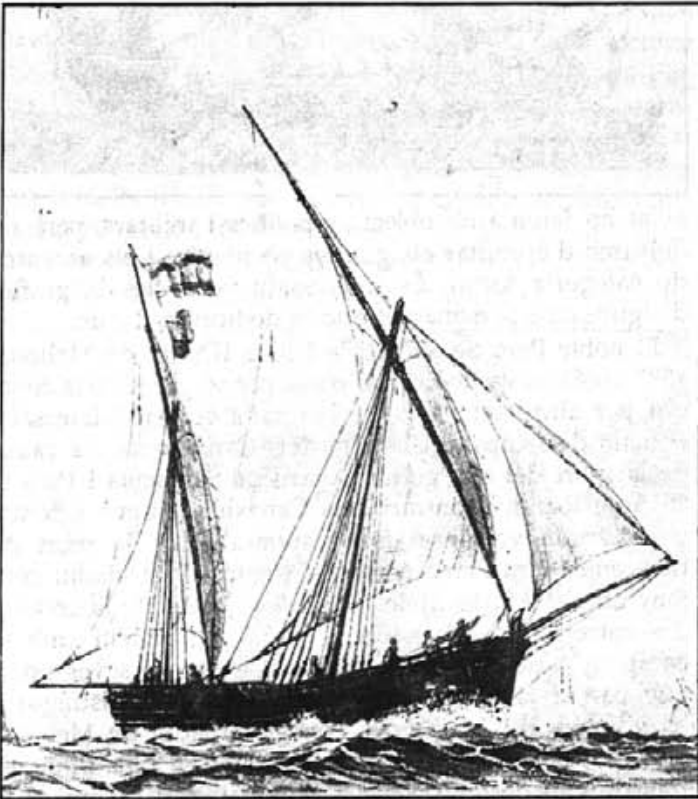
El noble Pere de Santacília i Pacs (Ciutat de Mallorca 1592-1668) es va dedicar al cors encara que es més conegut per altres fets, la seva biografia és ben interessant. Fou un dels caps del bàndol dels Canamunts, i a causa de la mort del seu germà Arnau de Santacília i Pacs el 1615 pel bàndol contrari dels Canavalls, dugué a terme una famosa venjansa -fou responsable de la mort de tres-centes vint-i-cinc persones, segons l'historiador contemporani F.M. de Melo. El 1632, després de la concòrdia entre els dos bandols, s'enrolà a l'exercit: amb la companyia de cinc-cents homes a expenses seves prengué part a la guerra dels trenta anys i es distinguí a Nordlingen i a Magúncia. Fou governador de Menorca (1542-45) per impedir la revolta catalana a l'illa i que els francesos hi desembarcassin. Mitificat com a heroi, juntament amb el bandoler Rocaguinarda, figura com a protagonista de la novel·la de M. Angelar *Los Fueros de Cataluña* (1857). La seva fama no fou deguda a les activitats corsàries.

Jaume Canals i Penya, (Palma 1602-1679). Militar, membre d'una família de comerciants, s'enriquí amb activitats corsàries, fet que li permeté ascendir socialment. El 1642, intervingué a favor de Felip IV en la defensa de Tarragona, aleshores assetjada per les tropes de la Generalitat. Quatre anys després reclutà a Mallorca una companyia amb la qual lluità a Nàpols, ciutat que s'havia revoltat contra la monarquia hispànica. Fou alcaid del castell de Bellver i destaca en la persecució de bandolers. El 1655 comprà una casa als fills de Gabriel Martí, actualment carrer Danús coneguda encara com a Capità Canals.

Els Ballester fou una família de corsaris (s. XVIII) el primer del qual havia vingut del Principat a establir-se a Mallorca, aquest era en Francesc Ballester (+1663). Del seu matrimoni amb Margalida Soler, naixeren dos fills, que també destacaren com a corsaris: els capitans Jaume i Joan Ballester, morts respectivament el 1685 i el 1712. Propietaris de Vaixells intervingueren activament en l'armada corsària mallorquina fins a les paus de Nimea

(1678-1679) i Rijswijk (1646), entre Espanya i França, que significaren un greu entrebanc pel cos mallorquí.

El Capità Antoni, així va ser sempre conegut Antoni Barceló i Pont de la Terra, és un personatge que assolí una fama gairebé mítica, per la qual cosa és també el més ben recordat d'aquells mallorquins que es dedicaren al cors. Fill del patró de xabec Onofre Barceló, va néixer al Puig de Sant Pere, barri de pescadors i mariners.

Llaut del segle XIX

Començà a treballar al servei de vaixell-correu, entre Palma i Barcelona que el seu pare tenia errendats com molts de mariners mallorquins de l'època, tragué la patent de cors, per defensar-se de pirates i altres corsaris. El 1738, foragità galiotes argelines que atacaren el vaixell-correu, en que anava un destacament de dragons del regiment d'Orà i un altre d'infanteria d'Àfrica. Això li valgué el reconeixement reial, i li fou concedit, a títol honorífic, el grau d'alferes de l'armada. Des de llavors, per accions semblants, anà ascendint a tinent de fragata (1748) i tinent de navili (1753), fins que després d'haver pres a l'abordatge dues naus enemigues, el 1756 se li otorgà el títol afectiu de tinent de navili amb el sou corresponent i ingressà al cos de l'armada.

A partir d'aleshores, el rei utilitzà freqüentment els seus serveis. El 1762, fou ascendit a capità de fragata i li assignaren el comandament d'una esquadrilla de xabecs per anar a cors. L'nay següent amb una nau, n'abordà tres i apresà 160 berebers, entre els quals figurava Semim, famós capità de corsaris. El 1769, fou promogut a capità de navili i en el seu curs dels 10 anys següents fustigà la pirateria. Se li atribueixen 1600 persones, que

foren portats a treballar a l'arsenal de Cartagena i alliberament de nombrosos cristians esclavitzats a l'Àfrica. Participà també en una expedició contra la ciutat d'Alger. El 1779 va ésser anomenat comandat en cap de les forces navals destinades al blocatge de Gibraltar. En aquesta operació, utilitzà llances canones i bombarderes, bateries flotants que foren una novetat bèl·lica que havia projectat i fet construir ell mateix. Quan acabava el setge es firmà la pau amb Anglaterra (1783). Fou ascendit a tinent general. El mateix any, Carles III li encomenà una operació de càstig contra Alger, que dugué a terme al front d'una esquadra amb el suport, a l'atac de 1784, de naus malteses, portugueses i napolitanes. Bombardejà per dues vegades la ciutat. La pressió exercida obligà la regència d'Alger a firmar la pau amb Espanya (1785).

Es retirà a Palma on continuà a fer el cors i a dedicar-se als seus vaixells lleugers, fins que, el 1790, quan tenia setanta anys, se li encarregà d'eixecar el setge que el soldà del marroc havia posat a Ceuta, cosa que no es dugué a terme perquè es firmà la pau abans d'apareixer l'esquadrilla.

Va aconseguir tenir una esquadra de vaixells lleugers amb dos mil mariners contractats. Les seves activitats corsàries i militars li proporcionaren una gran fortuna i popularitat. Fou objecte d'enveges i intrigues per part dels alts oficials de l'Armada, que mai no admateren que un mariner d'origen humil, sense instrucció ni títol de noblesa, ocupàs els càrrecs més importants de l'exercit, tanmateix comptà amb el favor reial. A més de fer el cors i la milícia, es dedicà amb els seus vaixells al servei de correus entre Palma i Barcelona.

Els corsaris eivissencs foren tants i tants famosos com els mallorquins. Pere Sala, Bartomeu Ferrer, Antoni Riquer, entre altres són recordats per la seva destresa en el cors. El corsari Bartomeu Ferrer una vegada va sostenir un consistent combat, a bord del seu xabec Santa Teresa de Jesús, contra un xabec i dos bergantins anglesos, de bona portada, davant la cala d'Oropesa, a Castelló, l'any 1801. El combat es perllongà durant sis hores i al final de les quals el seu xabec, molt malmenat i amb grans vies d'aigua, varà a la platja. Malgrat tot logrà el que s'havia proposat, que era protegir un convoi i alguns falutxos que li donaven escolta.

El més insigne dels corsaris eivissencs fou Antoni Riquer. Aquest, una vegada que tenia el seu xabec, el Sant Antoni, desarmat i a punt d'entrar en reparació, va compareixer davant les costes d'Eivissa el bergantí corsari anglès Felicity, de tonatge molt major que el Sant Antoni, que era governat per un capità italià al servei dels anglesos, Miquel Novelli, més conegut pel malnom d'El Papa. El Felicity s'apropava a la costa fent bordades, estufat i confiat que la seva força superior li permetria efectuar una brevajada sense perill de cap casta. Riquer, ràpidament, aparellà el xabec i sortí aviat del port per acarar-se a l'anglès. En Riquer va comprendre que a un combat d'artilleria li tocava la part pitjor, perquè era inferior en tonatge i en canons, i resolgué abordar l'enemic immediatament i l'acompanyà l'èxit. Els seus homes botaren a bord de la nau contrària, lograren rendir-la després d'una breu lluita però sagnant. L'acció

no arribà quasi a vint minuts.

Noms de corsaris mallorquins són per exemple Joan Ponsetí, Pere Marquès i Bonaventura Marquès, entre altres. El patró-corsari Joan Ponsetí Fustigà amb el seu falutxo Neptú, els francesos a les seves pròpies voreres de la mar. El capità-corsari Pere Marquès que comandava el falutxo Valiente, una vesprada coberta d'espessa boira, que no deixava veure-hi gaire, a quinze milles del port de Toló, agosera en vestit i abordar un mercant francès. Prest va apareixer una falua d'un vaixell de guerra, també francès, que intentà socorrer al mercant, que a causa de la gran boira no podia veure ni ser vist. Els menorquins abandonaren la seva presa per ocupar-se del vaixell de guerra, al qual perseguiren i capturaren de cap amb dotze persones a bord. Quan es disposaven a remolcar la seva presa cap a Maó, però, va apareixer un bergantí de guerra francès i varen haver de renunciar a les seves preses. Varen poder fugir gràcies a la lleugeresa del seu falutxo.

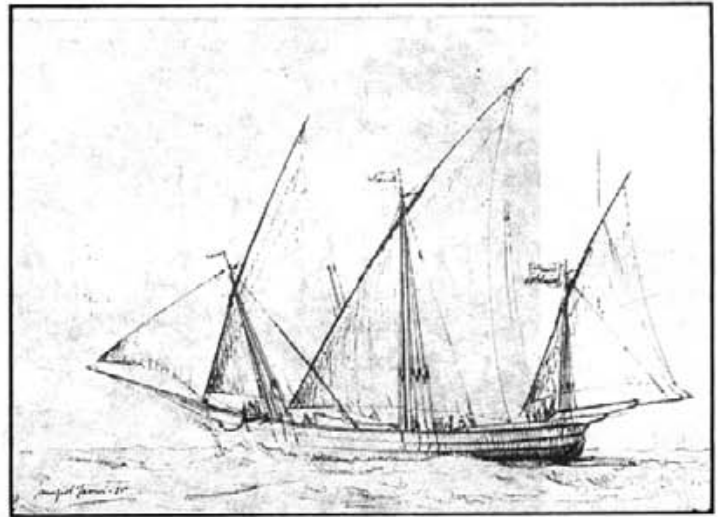
Sabem d'un mallorquí que va començar fent el cors i acabà piratejant pel Carib. Allà fou conegut com a «Pepe el Mallorquí». Sobre el seu vertader nom i lloc de naixement en sabem poques coses, ell mateix se'n cuidava d'esborrar les pistes. Pot ser que s'anomenàs Cardell o Seguí, i possiblement fos d'Orient. El que és cert és que ell era un personatge realment temut a aquella part del món. Els llibres de text cubans li dediquen mitja plana i el pinten com un home astut, viu i cruel. Sembla que vivia com un rei. Va prendre part a la batalla de Nova Orleans, al costat dels nordamericans. Aquella batalla va segellar la independència dels Estats Units. El General Jackson el va indultar, però ell va guardar l'indult i va seguir piratejant. No sabia fer altra cosa.

Tots aquests homes de la nostra terra que es dediquen a una activitat tan poc pacífica com el corsarisme omplen una llista ben llarga dels quals just ne'm esmentat uns pocs. Possiblement hem vist la majoria de mallorquins, però molt pocs eivissencs i menorquins, i no en parlem dels valencians o els corsaris del Principat. De totes maneres, amb el que hem dit, ja hi ha prou per a saber el que va significar el corsarisme pels catalans.

ELS VAIXELLS

A mesura que passaven els segles les tècniques de navegació i construcció de vaixells modificaven el que era l'eina bàsica del corsari, a més dels sabres i pistoles, els vaixells. El cors es va fer amb, i contra, molts diferents tipus de vaixells. I no tots els empresaris d'una campanya de cors es podien permetre qualsevol tipus de vaixell. De totes maneres dues qualitats que es valoraven molt eren la rapidesa i la maniobrabilitat. Entre aquells vaixells que conèixeren el corsarisme hi ha la fragata, el navili (no fou gaire usat per a fer el cors), el xabec, el llaüt (conegut també amb el nom de falutxo), el bergantí, la galiota, la galera, la nau, la sagetia, etc...

La fragata era un vaixell de tres pals (trinquet, major i mitjana) a més del bauprés. Tots tres pals eren de tres peces, encreuats i amb cofes, i l'arbre de mitjana portava una arrica. Hi havia fragates de guerra i fragates mercants. Les de guerra tenien una sola bateria a banda i banda, i un armament no superior a 60 canons, condicions que els distinguien dels navilis.

Xabec de comerç de devers el 1850.

Els navilis eren vaixells de guerra de tres pals, que eren aparellats de fragata, amb dues o més bateries per banda, i portava 60 canons o més.

El xabec era una embarcació de vela de tres pals i era la més grossa de les d'aparell llatí. Era una nau d'origen àrab, molt emprada a la mediterrània per a la navegació de cabotatge. Era una embarcació molt ràpida, molt marinera, i tenia el trinquet inclinat a proa i molt prop de la ronda, el major gairebé en candela, però amb una petita inclinació a proa, i el pal de la mitjana, molt prop del codost, una mica inclinat o popa. Es pot dir que el xabec era un vaixell útil per a tots els serveis privatis d'un vaixell, però fou, per damunt de tot, una nau ideal per a la guerra de cors, que requeria un tipus d'embarcació dinàmica, de maniobra fàcil i de poc calat. Alguns d'ells eren de bon botatge i arribaren a armar trenta dos canons. Les relacions que ens han arribat sobre els esdeveniments de guerra en cors portats a terme mitjançant aquesta classe de vaixells, són interminables. El xabecs foren els vaixells preferits del nostre Capità Antoni, tant en la seva època de joventut com a l'època de gran capitost experimentat i madur, comandant de les flotilles de corsaris que defensaven el nostre comerç de la rapinya dels algerians, tunissencs i turcs.

El llaüt, llagut o falutxo, és el vaixell més popular entre els illencs. És una espècie de parent petit del xabec, d'arquig variable i aparellat amb vela llatina. És encara una embarcació molt típica de les costes catalanes i del Golf de Lleó. Vaixell extremadament veloç i mariner. Tant servia per a la pesca, com pel comerç i, naturalment, per a la guerra. Fou molt apreciat en la guerra de cors, en la qual es distingiren els illencs per la seva rapidesa i maniobra. Foren especialment els eivissencs i els menorquins els que saberen treure el millor profit de les bones propietats d'aquest vaixell. Arribaren a combatir, i a més captivar vaixells enemics de major portada i armament i, no sols fins els voltants de les pròpies costes, sinó davant les mateixes costes franceses i italianes.

El bergantí era un vaixell de vela de dos pals, major i trinquet, a més del bauprés. Tots dos pals eren de tres peces, encreuats i amb cofes, i aparellaven veles rodones. El major portava també unja aurica. Aparegué el segle XIV i fou destinat sobretot al cors o emprat com a vaixell de guerra per a operacions d'ordre menor i també com a vaixell mercant.

Les galiotes eren petites galeres de setze a vint remes per banda i que arborava un sol pal amb vela llatina. La galera, que era un vaixell típicament mediterrani, va començar a extinguir-se quan europa va iniciar les seves empreses atlàntiques.

ques, puix les galeres per manca d'autonomia i de condicions marineres no pogueren entrar a la navegació transatlàntica. Era un vaixell de línies molt fines, ras, ormejat de veles, però mogut principalment per rem (els remers eren anomenats galiots), i armat de rostre o esperó. Quan a la Corona d'Aragó s'emprà aquest tipus de vaixell, els condemnats del Principat, de les Illes, i de València l'acomplien a l'esquadra del Principat, o a la de València quan n'hi havia.

La nau fou un vaixell utilitzat des del segle XII fins al XVII. Tenia una coberta o més i amb diferents capacitats i nombre de tripulants. Generalment tenia tres pals, de buc molt alt, i amb castell de proa, amb aparell rodó a l'arbre de trinquet i al major, i aparell llatí a l'arbre de mitjana, amb bauprésis eventualment, amb cofa al pal major. Primitivament tenien un sol pal, amb vela quadrada i amb castell de proa i popa. Arribaren a tenir dos pals, tres i fins i tot quatre pals.

La sagetia era una embarcació d'aparell llatí, d'una sola coberta, usada especialment a l'edat mitjana a la Mediterrània, primerament de dos pals, amb rem i menor que una galea, i posteriorment de tres pals i al segle XVI, sense rem.

Amb les guerres napoleòniques la guerra de cors s'acabà pràcticament, tot i que ha estat practicat fins a època recent, lligat sovint amb el contraban. La major part dels estats n'acceptaren l'abolició al congrés de París de 1856 (a l'estat espanyol no fou suprimit legalment fins el 1908), però reaparagué durant les dues guerres mundials.

L'història del corsarisme català, a la qual els mallorquins i eivissencs omplirien el major nombre de planes, és ben extensa i realment desconeguda tot i la importància que va arribar a assolir, com tants i tants de capítols de la nostra història que han estat esborrats moltes vegades amb la clara intenció de fer oblidar quin poble som i confondre'ns amb l'opressor.

Els estats catalans de la corona d'Aragó: València, Principat i Mallorca, eren estats d'una clara vocació marinera. Arriba-

ren a estar al cap davant del coneixements de l'art de navegar i del coneixement de les mars i oceans. Els cartògrafs mallorquins significaren un avanç en el traçat de protulans, de cartes de navegació. (No és estrany que fos un felanitxer qui descobrí als europeus el continent que es trobava navegant cap a ponent). Aquells estats mariners construïren una extensa xerxa de consolats arreu de la Mediterrània, i fou en llengua catalana que s'escriuí el primer de dret marítim el qual fou model per a tot el món aleshores. El català durant molts d'anys fou la llengua franca del mediterrani, gairebé a tots els ports importants de la Mare Nostrum hi havia un grupets gent de la nostra nació dedicant-se al comerç o vetllant pels interessos de la corona. Tenint en compte tots aquests fets no ens ha d'extranyar que d'un poble tan mariner en sortíssin tants d'aventurers de la mar, com els mateixos corsaris, els quals segur que contribuïren a realitzar tot el que acabam de dir.

Al port d'Eivissa hi ha un monument als seus corsaris. No fa gaire a la premsa de Ciutat l'escriptor d'aventures, Cristòfol Carrió, deia que els corsaris mallorquins es mereixien algún lloc que els recordàs, i suggeria que fos la costa que conduïx a la capella de La Bonanova, la qual precisament no té nom, tenint en compte que es va construir gràcies a ells, en agraïment per haver tornat dels seus viatges i combats.

Jaume Vallbona i Bennàsser

FONTS:

- Gran enciclopèdia Catalana
- Gran enciclopèdia de Mallorca
- Seminari de la UCE 1.990: El comerç alternatiu: Corsarisme i Contraban (segles XV-XVIII) Gonçal López i Nadal
- El General Barceló, Gabriel J. Manila. Ajuntament de Palma -1984-
- Veleers de les Balears. Ramon Sampol Isern. Palma -1986-
- Història de Mallorca (Volum II) El Treballs i els Dies. Moll -1982-
- Enciclopèdia Universal Ilustrada Espasa-Calpe.
- Els esclaus als contes populars mallorquins. Vicenç Jasso i Garau i Catalina Torrens i Vallori. Estudis Balearics n° 9 -1982-
- López i Nadal, Gonçal, «El Corsarisme Mallorquí» Consell Insular de Mallorca.
- Porcel, Baltasar. A totes les Illes. Biblioteca Bàsica de Mallorca.

Receptes de Cuina

que agradin

- Ous
- Llet
- Gallete picada

Es bullen les verdures amb poca aigua i sal i es degoten bé. Es prepara carn capolada fresca trempada com per fer pilotes i es passa dins una palengana fonda, llavors un sastre de verdures (que també s'hi poden mesclar un poc de cuixot, beicon i panses), i un de carn, un altre de verdures i acabant amb un altre de carn.

Després es prepara mig tassó de llet, un o dos ous, segons la quantitat i tot ben rebutut es tira damunt tota la palengana, sense que quedi massa brovós, fins que quereugi. S'hi posa galleta picada pel damunt i dins el forn fins que te coloret. També es pot fer amb beixamel. Es un plat que te poca grassa i a noltros ens agrada molt.

Ventura Vadell

Verdures a n'es forn

Ingredients:

- Carn capolada
- Cols de bruseles
- Xampinyons
- Pastanaga
- Mongetes
- Qualque remell de coliflor i totes aquelles verdures

JAUME MONSERRAT BARCELO
FOTO ESTUDI I REPORTATGES

FOTOS CARNET, FOTO INDUSTRIAL
Y ALTRES

C/ Santuari, 88
Telèfon 58 11 56
07200 FELANITX

MALLORCA CLUB TROPICANA
CALES DE MALLORCA

CONSTRUCCIONES
HERMANOS RIGO - CABOT, c.b.

C/. Porto Petro, 30
Tels. 65 37 44 - 16 33 89 - Fax 16 33 89

07691 - ALQUERIA BLANCA
(Santanyi)

Pilatus

S.A.
SANITARIOS Y CALEFACCIONES
PALMA - CALA D'OR - MANACOR

Importadores Generales

CALDERAS **VIESSMANN**

RADIADORES Y SUELOS RADIANTES
SANEAMIENTO EN GENERAL (BAÑOS)
SAUNAS, WHIRLPOOLS
BAÑOS TURCOS, ACCESORIOS BAÑOS
ESPEJOS
TENEMOS MATERIAL ESPECIAL PARA RENOVACIÓN,
DESHUMIDIFICADORES.

DISPONEMOS DE ALMACEN, EXPOSICION
MONTAJE Y SERVICIO TECNICO

07009 Palma de Mallorca
Poligono Industrial Son Castelló
Gremio de Herreros, 46
Telf. 20 60 02

Ecologia: Comencem per casa nostra

La paraula ecologia no és tan sols G.O.B., els Verds, etc.; sinó que aquesta paraula té un camp molt més ampli i en el qual tots hi tenim cabuda d'una manera o altre. Segons el diccionari de la llengua catalana, ECOLOGIA és: «Part de la biologia que estudia les interrelacions dels éssers vius entre ells i amb llur medi/Estudi del desenvolupament i organització de les relacions funcionals de la comunitat humana en el procés d'adaptació al medi».

Per aquesta raó, principalment, i en aquest final de segle en el qual qualsevol tipus de crisi, ja sigui econòmica, bèlica, etc., ens penja sobre el cap, crec que seria molt convenient fer una petita reflexió sobre les conductes que, més o menys, hauria de seguir tots els humans per a estalviar-nos a nosaltres mateixos la crisi més greu com podria ser la mort dels nostres boscos, l'esgotament de l'aigua o la contaminació atmosfèrica cada dia més greu.

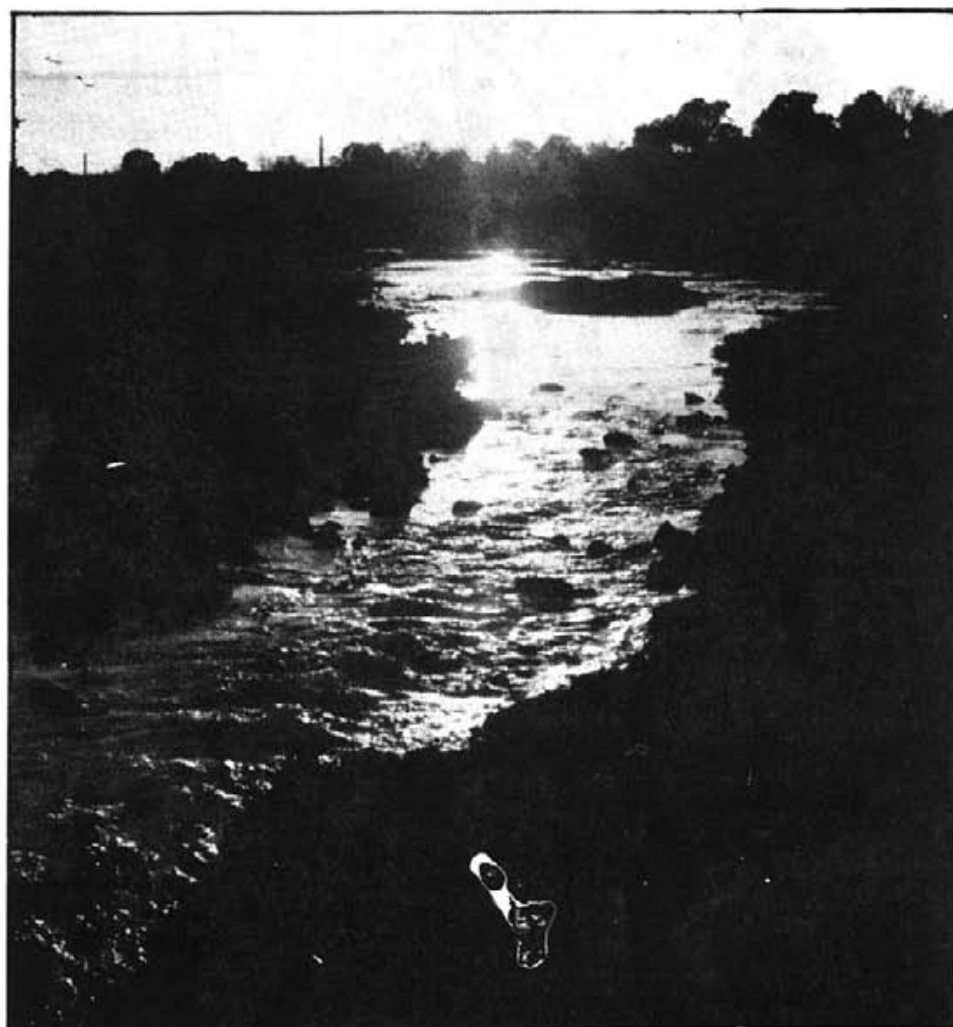
AIGUA QUE NO LA BEUEM no hem de deixar-la córrer.

Referint-nos concretament a Mallorca, tots som conscients de què cada dia més els aqüífers tenen menys reserves, i si ens demanam què hi podem fer, ve't aquí unes possibles solucions:

- 1/. No deixar l'aixeta oberta el temps que ens rentem les dents.
- 2/. Emprar l'aigua no (de pluja) per al regadiu.
- 3/. No posar la rentadora i rentavaixelles en marxa fins que estiguin ben plens.
- 4/. Arreglar les aixetes que no tanquen bé.

L'AIRE: FONT DE VIDA PER A TOTS NOSALTRES

Els humans necessitem l'oxigen per a poder funcionar, i, en canvi, les plantes aprofiten el diòxid de carboni que nosaltres expulsem a l'alenar; per aquesta raó podríem fer efectiu un «slogan» com aquest «POSA UN POC DE VERDOR A LA TEVA VIDA» sobre tot a les ciutats

on la contaminació es pot tallar. També hi ha el problema, el més greu en aquests moments, que és la capa d'ozó. Aquest gas té una doble funció: a la troposfera (capa més baixa de l'atmosfera) actua com un poderós verí; mentres que a l'estratosfera (capa entremitja de l'atmosfera) protegeix la vida a la terra dels raigs ultravioleta del sol. I el problema és que prop de la terra l'ozó augmenta i a l'estratosfera cada dia manca més.

1/. No emprar sprais que porten CFC (clorofluorocarboni), emprar aerosols d'impulsió mecànica).

2/. Reduir al mínim el cremar herbes o fulles seques, i sobre tot plàstics o gomes, ja que tot això fa augmentar el diòxid de carboni.

ALTRE FORMES DE NETEJAR CA NOSTRA

Sembla mentida, però a la societat on ens ha tocat viure passa un fenomen d'allò més curiós: les nostres cases són més netes, però estam envoltats per un medi ambient a cada passa molt més contaminat.

1/. No cal recórrer a «armes químiques per a matar insectes, un matamosques és força eficaç.

2/. Molts productes naturals (vi ranci, aigua sola, cera d'abella, etc.) són excel·lents productes de neteja.

ENERGIA: ÉS PER A TOTS —SAPIGUEM-LA ESTALVIAT

Les centrals hidràuliques són les que es consideren no contaminant. Però a Mallorca tan sols en tenim d'elèctriques. Què poden fer idè per

a estalviar consum elèctric?

1/. Estalviar obrir les portes de geleres i congeladors molt sovint.

2/. Posar aquests aparells separats de fonts de calor ja que costa molt més que puguin refredar.

3/. Descongelar-los força sovint.

4/. No escalfar ni coure res sense tapadora.

5/. Triar les cuines i escalfadors d'aigua a gas. Gasten molt menys.

6/. Un bon aïllament estalvia molta energia.

MOLTES MUNTANYES... PERÒ DE FEMS

Es diu que entre el 30 i 40 per cent del fems que produïm la formen els embalatges de tot tipus, que són completament inútils i, a més, car a la butxaca.

1/. Anar a comprar amb bosses pròpies i rebutjar les de plàstic (o en tot cas utilitzar-les més tard com a bosses de fems).

2/. Comprar la major quantitat possible de productes a granel, no hi ha tant de fems a tirar.

CAVALLET D'OR QUE T'ESTIM...

Jo som la primera la qual empra el cotxe per a tot. Però el preu que paga la naturales per a la meua comoditat és molt alt ho reconec. Per exemple, qualsevol arbre, pi, alzina, etc., dona oxígen que consumeixen deu persones; i un cotxe consumeix en una hora el mateix oxígen que emprarien dues-centes persones en un dia. Per això, i jo mateixa la primera, ens hauríem de proposar fer lo següent:

1/. Els recorreguts curts, els podem fer a peu.

2/. El que no pugui prescindir del cotxe que no corri. Anant a una marxa d'uns 90 km./h, el consum és mínim.

3/. Transportar el pes mínim necessari.

EL VERD, ÉS MOLT MÉS QUE UN COLOR BONIC

Qualsevol tipus de planta, és molt bona per al medi ambient. Si cada ciutadà tingués un trosset de terra i hi sembràs plantes reduïria la contaminació de l'aire. I si qualcú viu a un pis alt i no té aquest trosset de terra, pot posar cossiols que a més de fer bonic també fa un gran bé.

Ja sé que aquestes coses, si no totes moltes, les feis em direu, però també sé, i per pròpia experiència, que n'hi ha alguna que per peresa o inconscientment ens passa per alt. Però si de totes les suggerències que aquí hi ha escrites en féssim un seixanta per cent crec que ja ens podríem donar per ben satisfets i ens podríem dir a nosaltres mateixos: «estic content, estic ajudant a salvar la nostra terra».

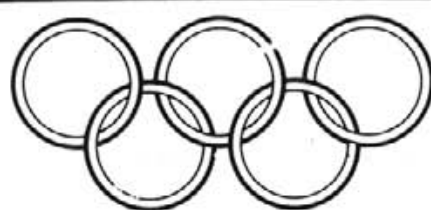
Margalida

Bibliografia: MUY especial nº 3

L'ESPORT ÉS COSA BONA

© 1988 COOB 92 SA TM

«La vuelta» passarà per Calonge el sis de maig

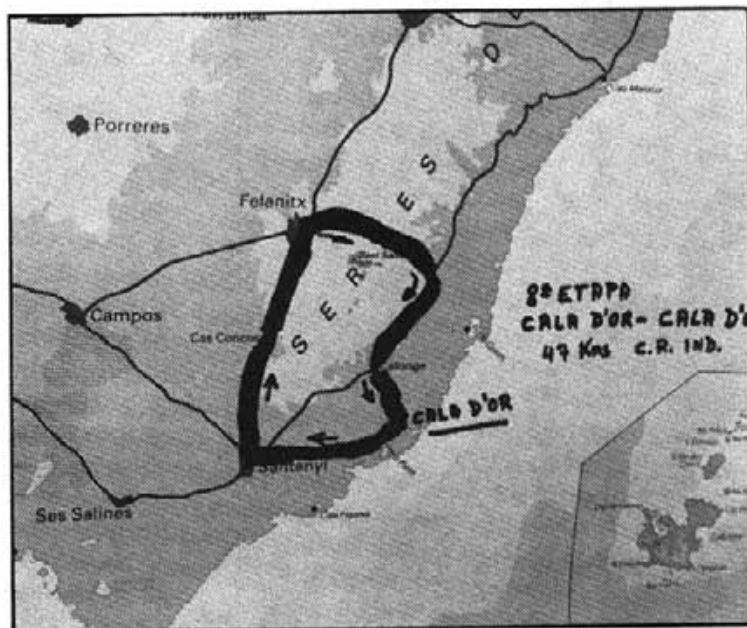
Uns dies després d'esser presentada «La vuelta» a Mérida, el vint-i-un de Gener a Cala D'Or varen esser mostrades les dues etapes illenques a tots els mitjants de comunicació.

Presidia l'acte el Conseller d'esports D. Andreu Riera, juntament amb el president de la federació balear de ciclisme D. Toni Vallori, el gerent de l'associació d'hotelers de Cala D'Or, Porto Petre, Cala Ferrera, Cala Mondragó i Es Port de Felanitx, D. Emerico Fuster i els concejals d'esports dels Ajuntaments de Santanyí i Felanitx D. Sebastià Obrador i D. Rafel Taberner.

La primera etapa que es correrà a Mallorca serà dia 5 de maig, tenyent una durada de 188 km, la sortida es donarà davant l'hipòdrom de Son Pardo, per anar cap a Son Ferriol, Algadia, Montuiri, Villafranca, cruïlla de Petra, Petra, Santa Margalida, Can Picafort, Port d'Alcúdia, Alcúdia, Port de Pollensa, Tomir, Puig Major, Fornalutx, Sóller, Es Coll de Sóller i Palma.

Els tres ports de muntanya seran de segona categoria, a pesar de que per molta gent paresqui que són molt durs, realment no ho són tant a més hem de tenir en compte que el Puig Major es pujarà per la part menys difícil.

La segona etapa serà una contrarellotge de 47 km. que sortirà de Cala D'Or cap a Porto Petre, s'Alqueria Blanca, Santanyí, Cas Concos, Felanitx, Torre de Can Alou, S'Hor-

El Conseller d'esports d. Andreu Riera presentant l'etapa

«La contrarellotge serà de 47 km.»

«La vuelta» mou 1.800 persones»

Aquesta és sa rotonda polèmica

Centre Cívic de Cala D'Or on s'instalarà la S6la de Premsa

ta, Calonge i Cala D'Or.

La sortida es farà a Porto Cari i s'arribada serà davant el Club Hípic; serà una etapa on s'alternaran pujades i baixades essent bastant forta pels corredors després de l'etapa del dia d'abans, el que ha fet que un parell dels directors del equip s'hagin queixat.

Tot el moviment que dú la volta a Espanya: mil vuit-centes persones, dotze trailers de dotze metres, 180 cotxes, vuitanta motos de la Guardia Civil, el trailer de Telefónica, unes quinze unitats mòbils de T.V.E., -entre altres- serà duit per «J.J. SISTER» que s'ha fet famós pels seus trasllats al Golf Pèrsic i un carguer a més de tres avions.

En Pep Soria que va visitar les carreteres per on han de passar aquestes etapes amb D. Ramón Gadea d'UNIPUBLIC i el Sr. Mendiburu va dir que s'única pega que hi havia era la rotonda de l'arribada de Cala D'Or que obligava als corredors a fer un zig-zag i que els representants de l'associació estaven d'acord amb obrir la rotonda uns sis metres perquè poguessin passar pel mig, va

esser aquí quan va sortir la polèmica haguent dues postures, aquesta i la contrària, que pensaven que no havia perquè tocar cap rotonda ja que, per exemple, el revolt de Ca'n Polla es més tancat i no faran córrer la paret de la botigua.

Els corredors s'hospedaran els dos dies a la Platja de Palma pel que queda descartat que dormin a Cala d'Or. Per lo que no vendran cap aquí fins el dilluns ben dematí ja que molts d'ells abans de la cursa la voldran fer una vegada per mirar tot el seu recorregut. El fet de que sigui una contra-rrelotge obligarà als organitzadors a tancar les carreteres per un espai no inferior a cinc hores. Per tant tots els aficionats que vulguin esser a Cala d'Or hi hauran d'anar ben prest i els que no ho siguin tant hauran de tenir paciència i pensar que a lo millor no torna passar en la vida.

«S'única pega és sa rotonda de s'arribada a Cala D'Or»

A més, una vegada acabada l'etapa, tot aquest moviment que haurà vingut cap aquí s'haurà de tornar anar a Ciutat poguent colparar la carretera. El Conseller va demanar va demanar bona voluntat a tota la gent d'aquests pobles i va aconsellar als dos concejals que el seu municipi. Santanyí i Felanitx, declaràs el dia com festiu mitjançant d'un band municipal, proposta que va esser acceptada per D. Sebastià Obrador que va declarar que serà així. (essent ovacionat llargament per tots els assistents), de moment -va dir D. Andreu Riera- a l'Institut ja els han comunicat que no hi haurà escola.

A Cala d'Or hem de posar a disposició de l'organització 6 despatxos i una sala de premsa per cent cinquanta periodistes que serà al Centre Cultural quedant juntats la sortida i l'arribada, ja que de l'Hípic a Porto Cari serà emprat pels mitjans de comunicació, tant per aparcament com per instalar les rulots on fan els programes de final d'etapa.

A la contra-rrelotge es necessita un cotxe per anar darrera cada corredor i ja que inicialment en surten 210 suposam que en prest uns doscents per lo que es farà una llista esperant prest tenir-la plena.

El pressupost de les dues etapes des de devers uns quaranta cinc a cinquanta milions.

Maties Adover

Detall dels ports puntuables:

Nom	Altitud	Kms. pujada	Desnivell mts.
Puig Tomir	550	7'4	430
Puig Major	900	8'4	350
Coll de Sóller	520	7'8	460

Emérico Fuster (gerent de l'Associació d'hotelers)

-Em pot fer un resum de com han estat les negociacions?

-A nosaltres ens va venir aquesta oportunitat a través de'n Rafel Taberner que té bones relacions amb n'Andreu Riera i en molt poc temps per contestar els hi vàrem dir que sí pràcticament sense poder consultar-ho ara just nos queda anar fent i pagant.

-Quin cost aproximat té?

-Damunt uns deu milions

-Quina ajuda heu tengut de part de l'Ajuntament?

-Col·labora bastant poc, nos hagués agradat tenir una major col·laboració per part del Consistori.

-Es a dir que no estau conformes amb la col·laboració de l'Ajuntament?

-Entenem que els pressuposts d'enguany ja estan tancats, per lo que hem demanat a el batle que nos tengui en compte

Emérico Fuster gerent de l'associació de hotelers

per l'any que vé, ara farem uns crèdits i que nos ajudin l'any que vé a l'hora de tornar-los. I el batle ens ha contestat que si sortia elegit faria un racó per ajudar-nos a pagar a la volta.

-Quines millores teniu pensades de cara a rentar la imatge de Cala d'Or que ara esta tot a l'aire?

-Hi ha en projecte el Pont de Cala Gran, arreglar les carreteres, fer un pla d'embelliment i crear espais verds.

Tomas Monserrat especialista en ciclisme d'Ultima Hora i Antena 3

Hi ha una cosa molt important i és el fet de que es tracta d'una etapa contrarrelotge i moltes vegades el públic no li dóna la importància que realment té.

Aquesta etapa no és com la que vàrem tenir fa uns anys a Es Pasaig Marítim, que va tenir una durada molt curta i a més a les etapes de principi de carrera sempre abans es saben els 7 o 8 possibles guanyadors.

En canvi enguany són 47 km amb un recorregut «rompepiernas» que jo ja le fet, on també es farà molta via perquè la carrera es presta i a mes veen un moment crític on s'acaba la primera tercera part de «la vuelta», abans hi haurà hagut una etapa de mitja muntanya que farà mal.

Es pot dir que el corredor que rebaixi l'hora se'l podrà considerar com un heroi. De dins els deu primers d'aquesta etapa sortirà es guanyador de sa volta a Espanya.

Una contrarrelotge com aquesta no la guanya un especialista sinó que a d'esser un superdotat, com pot esser en Miquel Indurain, el mexicà Raul Alcalà. o en Fede Etxabe.

Entre els corredors bons es marcaran molt poques diferències, en canvi, si que es treuran bastants minuts als corredors més dolents. Les diferències entre els primers serà damunt mig minut.

La gent d'aquesta zona no sab el regal que l'his ha tocat, és el millor regal

Tomas Monserrat

de Reis que lis podria tocar; ara que sigui un èxit depen del comportament del públic, no hem d'oblidar que hi haurà mitjans de comunicació de tot el mon i tractan-se d'una contrarrelotge els locutors tenen més temps per xerrar i per trobar les coses bones i destacar les coses dolentes.

Crec que per Cala d'Or és una de les millors publicitats que lis poden donar: al mes de maig quan a Logroño, Zaragoza vegin per la televisió les meravelloses vistes aèries de Cala d'Or i la seva zona serà un reclam perquè la gent vengui de vacances.

Jo he proposat que un parell d'hores abans de fer la carrera surti un vehicle per fer la carretera neta, perquè, per desgràcia totes le carreteres de Mallorca estan plenes de vidres, hi ha un accident i seria lamentable que un corredor caigués per mor d'un ca mort; això no ha de passar jo som el primer que si ha d'agafar una granera l'agafaré i grenaré.

Maties Adrover

La gran ronda ciclista espanyola vengué a Mallorca per primera ocasió el 1975. Aquest any, per les nostres carreteres transcorregué la dotzena etapa -amb sortida i arribada a Palma-, la qual va ésser guanyada per Agustín Tamames, integrant de l'equip «Super-Ser». El mateix corredor seria el vencedor absolut d'aquesta edició, gràcies a la seva gran actuació a la darrera etapa contra-rrelotge disputada a Sant Sebastià, on va arravatar el fersei groc a Domingo Perurena, aleshores líder de la cursa.

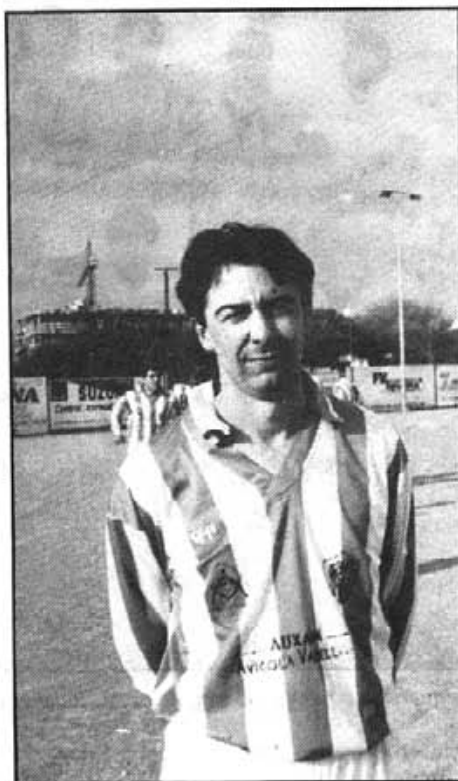
Onze anys més tard, el 1986, la nostra illa va ésser escenari de es dues primeres etapes de la cursa. El pròleg va consistir en una contra-rrelotge de 5'7 kms. dominada pel francès del «Renault-Gitane» Thierry Marie. A l'altra etapa se va imposar el corredor Marc Gómez, del «Reynolds», arribant en solitari a la meta del Passeig Marítim de Palma, després d'una llarga escapada. Alvaro Pino, de l'equip «BH», va ésser el triomfador final, després de mantenir una gran lluita amb l'escocès Robert Millar.

C.D. Alqueria

La permanència encara es possible. Opinions dels jugadors J. Rosselló, T. Vallbona i Fèlix

Jaume Rosselló, porter de l'Alqueria.

El central verd-i-blanc, Toni Vallbona.

Fèlix, el «cervell» uruguaià.

El començament de temporada que va fer l'Alqueria no podia ésser més negatiu; després de perdre un partit darrera l'altre se va tocar fons i, quan l'equip se situà en el darrer lloc de la classificació, la majoria d'aficionats no veien solució a aquesta crisi. Quan feia més de tres mesos que els verd-i-blancs no aconseguien cap victòria, va arribar, a la fi, el triomf per 2-1 davant el Rotlet. Aquest resultat va significar el canvi; els jugadors varen recuperar la moral perduda i, a partit d'aquí, tot ha estat diferent. L'equip juga amb més ganes, se treuen bons resultats i els seguidors ja no veuen impossible la

salvació de la categoria.

Però teníem interès en saber que és el que pensen els principals protagonistes, com són els jugadors. Per això varem assistir a un entrenament a «Sa Teulera» i tenguérem ocasió de conèixer l'opinió de tres homes que estan a través, pensam, un gran moment de forma. Són el porter Jaume Rosselló, el central Toni Vallbona i el mig-centre Fèlix Román.

Jaume Rosselló du disputats quasi 70 partits consecutius, sense deixar un sol minut de joc. Prova de la seva constància és que l'any passat va rebre el premi que otorga el «Diario de Mallorca» al ju-

gador més regular de 1ª Regional.

-Jaume, tens aspiracions d'aconseguir-ho una altra vegada?

-És un detall que me fa il·lusió ja que és una cosa difícil de lograr. Has de tenir en compte que perquè l'àrbitre no t'expulsi i també, l'entrenador ha de confiar en tu.

-Els aficionats opinen que la temporada que fas és bastant brillant. Inclús n'hi ha que troben que és la millor de les que dus fins ara. Què trobes?

-Estic content de com me van les coses; així com passen els anys agaf experiència i també tenc més confiança en jo mateix,

però encara crec que puc millorar.

-Tens aspiracions de passar a qualque equip de més categoria?

-A l'Alqueria m'hi troba a gust. Jo jug per afecció i de moment no pens canviar d'aïres. Crec que el meu futur està en el meu poble.

-Trobes que a l'equip hi ha jugadors per figurar a un lloc més alt de la classificació?

-El que passa és que sempre ha faltat qualcú, ja sigui per lesió o per expulsió. Si podem aconseguir ésser-hi sempre tots, crec que se notarà.

-Finalment, trobes que l'Alqueria se podrà aguan-

tar a primera regional?

-Si seguim jugant com els darrers partits, ens salvarem sense passar pena.

En Toni Vallbona fa també una campanya molt regular, ja que ha jugats tots els partits complets menys un. A les temporades passades, ell mai havia tengut una continuïtat com la d'enguany i sap el que és l'amargura de la suplència.

-Toni, a què se deu aquesta continuïtat d'en-

J. Rosselló: «A l'Alqueria, m'hi trob a gust»

T. Vallobona: «Al final, estarem a mitjan lloc»

Fèlix: «A

l'uruguai; se valora més la tècnica»

guany dins l'equip titular?

-És la disciplina una de les teves millors virtuts?

-Me consider un jugador disciplinat. A vegades m'han mostrat targes grogues per fer una entrada un poc forta a l'adversari, ja que la meua demarcació així ho requereix, però el que no faig mai és protestar una decisió arbitral.

-Quins equips més forts has vist afins ara?

-Hi ha una gran igualtat, però per anomenar-ne un te diré l'actual líder, el Campos.

-I com has vist el

Equip de l'Alqueria que jugà en el camp de l'At. Rafal el passat 27 de gener.

màxim rival de la categoria, el Cas Concos?

-Quan vàrem jugar, contra ells tenien molts jugadors expulsats. Per tant, no puc tenir una idea exacta d'així com juga, encara que molt bé no deu jugar, segons la classificació.

-En què ha canviat darrerament l'Alqueria?

-Hem aconseguit un parell de victòries que fan que ara juguem amb més coratge i confiança. Estam amb molta moral per afrontar aquests tres o quatre partits que vénen, que decidiran moltes coses. Esper i confii que, al final, estarem a mitjan lloc de classificació.

L'altre jugador, l'uruguaià Fèlix Román, compleix la tercera temporada amb l'Alqueria. La seva

bona visió del joc i domini de la pilota no són més que un exemple del futbol d'on procedeix.

-Fèlix, com és que quasi tots els sud-americans demostreu una tècnica que no podem veure a la majoria de jugadors d'aquí?

Allà, a l'Uruguai, quan un nin comença a practicar el fútbol, està en contacte permanent amb la pilota. Se dona una gran importància a la tècnica i se descuida un poc la part física, cosa que aquí succeeix lo contrari.

-N'hi ha que opinen que quan tu jugues bé, tot l'equip funciona. Te consideres el cervell de l'equip?

De cap manera, si jo jug malament i els altres deu homes ho fan bé, segur que l'equip guanyarà. Po-

sant-hi un poc d'imaginació i tranquil·litat, hi ha altres jugadors capacitats per fer el que jo faig.

-Penses que l'equip està ben compensat per línies?

-Crec que hi ha homes suficients per jugar a un alt nivell a totes les zones del camp.

-Quin ambient veus entre els jugadors?

-L'ambient no ha estat mai dolent. Darrerament, els resultats han fet que se vegi tot amb molt més optimisme.

-Per acabar, creus que se pot evitar el descens?

-En aquests moments, ningú pensa en baixar. Al contrari, tothom pensa en pujar posicions perquè encara resta molta competició.

Jaume Rigo

FLASH ESPORTIU

Pla territorial d'equipaments esportius 1991

L'import total destinat pel Consell Insular és de 163.438.062 pts. i pels ajuntaments és de 258.128.373 pts.

Respecte al que correspon als pobles del nostre contorn: Al terme de Felanitx: electrificació del camp d'esports de Ca's Concos pagant el Consell 1.320.000 pts. i l'Ajuntament 680.000 pts. A la zona de Santanyí: Grades camp de futbol de Cala d'Or 2.940.230 pts. el Consell i 1.514.664 pts. s'Ajuntament.

2ª fase pista poliesportiva pavelló cobert de Santanyí el Consell 6.000.000 pts. i s'Ajuntament 11.000.000 pts. en total 17.000.000 pts. s'Alqueria Blanca, Es Llombarts i Calonge en total 0 pts.

El R. Madrid jugarà es Divendres Sant a S'Horta

El proper 29 de març a les 4 de l'horabaixa es disputarà un partit del tercer torneig benjamí patrocinat pel Consell Insular de Mallorca a Sa Lleona, jugaran el R. Madrid i la selecció de pobles.

Aquest any participen el R. Madrid, F.C. Barcelona, selecció de pobles i selecció de Palma.

El torneig es juga tipus lligueta, és a dir, tots contra tots, jugant partits a Consell, Marratxí, Montuïri, s'Horta i el partit estrella R. Madrid - F.C. Barcelona al Poliesportiu San Fernando. De les dues edicions disputades el R. Madrid va guanyar la primera i el F.C. Barcelona la segona, veurem quin dels dos guanyarà aquesta, per cert que a la categoria de benjamíns és l'única on mai han jugat un contra l'altre.

Restaurant Migjorn Futbol-Sala

- Santiago Padilla, porter, 32 anys.
- Jaume Servera, ala, 39 anys.
- Tomeu Ramon, defensa, 25 anys.
- Miquel Coll, ala, 22 anys.
- Miquel Pomar, ala, 23 anys.
- Toni Bruguera, defensa, 24 anys.
- Nadal Coves, pivot, 23 anys.
- Juan Fco. Flores, pivot, 19 anys.

CATEGORIA. SEGONA DIVISIÓ REGIONAL

Resultats:

- Restaurant Migjorn - Rambo, F.S. 6-2.
- Xarxa - Restaurant Migjorn 6-4
- Restaurant Migjorn - C.D. Anem 3-2

Bahia's - Restaurant Migjorn 2-1
 Restaurant Migjorn - Casa Camena 1-6
 Col. Montession - Rest. Migjorn 3-3
 Rest. Migjorn - Pub Mac 5-4
 Scal.S. Club - Rest. Migjorn 9-3
 Rest. Migjorn - Bean Club 6-1
 Costa den Blanes - Rest. Migjorn 9-3
 Rest. Migjorn - AA.VV. Son Canals 7-2

Aquest equip és de nova creació, han començat enguany i juntament amb AGUATEN són els dos equips de futbol-sala del terme de Santanyí. Tenen bastantes aspiracions de cara a l'ascens, quan escrivim aquesta informació només estan a quatre punts del primer classificat, essent al mateix temps primers en correcció.

Aquests jugadors practiquen un joc molt ràpid, eficaç i vistós, la mitad d'ells han estat abans jugadors de futbol i l'altra mitad simplement ho havien estat com aficionats.

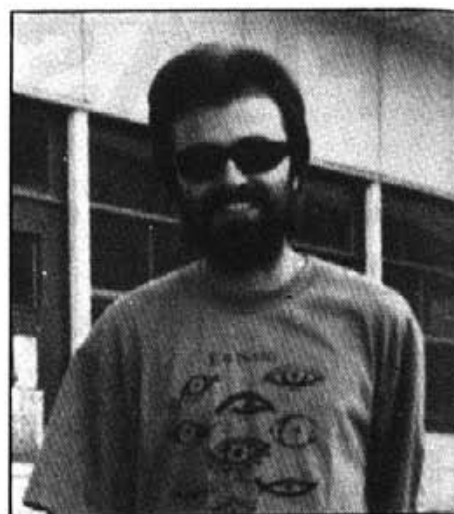
A les festes de Sant Miquel d'enguany varen quedar segons del tercer torneig de futbol-sala després d'un partit molt igualat contra el Ca's Concos...

A la propera edició de DIES I COSES seguirem informant de la trajectòria seva i ja sabrem ses aspiracions reals de pujar de categoria.

RESTAURANT - PIZZERIA	
Blanco y Negro	
Tel. 64 34 65	
Porto Cari, 5	07660. CALA D'OR
Cala Llonga	Mallorca

Jaume Oliver i Adrover
11 Setembre 1990

La veu de la terra

Jaume Oliver i Adrover, en Jaume Caseta, felanitxer de soca-rel és de l'anyada del 64, de l'any del drac segons els xinesos, i del signe dels peixos segons l'oròscop babilònic.

És mestre d'escola, i demana al seus alumnes sinceritat, solidaritat i esser crítics. A més de la seva feina té dues dèries que li ocupen bona part del seu temps, el cinema, dels qual n'és un bon entès, i el nostre país, al qual mira amb els mateixos ulls d'aquell altre gran Felanitxer Pere Oliver i Domenge (La veu de la terra, Dies i Coses nº 16)

La preocupació per la dominació a la qual està sota el nostre país l'ha fet participar amb distintes organitzacions i partits polítics. Va ser membre de La Crida, i en fou portaveu, va ser membre del PSM, de Coloms a la Sala, fou secretari general de la CENC, i actualment és militant d'ERC.

Ha publicat articles sobre cinema i els problemes nacionals a diverses revistes. Darrerament ha publicat «1000 Anys» curset d'història catalana amb cançons.

El Fragment que pulicam són del parlament que feu

la darrera diada nacional de l'11 de Setembre a Barcelona a un dels actes del seu partit, ERC.

JVB.

(...)

Cal començar una campanya de recatalanització amb un definit i potent caràcter polític que esgrimeixi idees d'una intenció o d'un impacte irresistible. Una campanya que abasti tota la nació, de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó (...)

Som al naixement d'una Europa nova, una Europa dels estats, sí dels estats i no de les nacions. I si hi volem sobreviure, hi haurem d'entrar com a Estat català. Si a l'hora de constituir un parlament europeu real, si a l'hora d'elegir el president de l'Europa unida no som estat ja no ho serem mai.

Amb la unificació europa vendrà el reforçament dels estats-nació i l'extermini total de les nacions sense estat. Es la nostra darrera oportunitat, no la podem deixar passar.

Via fora, catalans!

Lluitem exclusivament per la reunificació i per la independència. Per Catalunya... reagrupem-nos!

SUPERMERCAT
|
FERRETERIA

Can Binimelis

C/ Cala Llonga, nº 3 Tel: 657717 Calonge

CRISTALERIA PERELLO

Carrer Palmer, 1

07630 CAMPOS

Telèf. 65 00 95

Concurs Cares D'ahir

patrocina
modes Janine

Aquestes dues parelles varen ésser fotografiades a l'aeroport del Prat ara fa 39 anys; era en el mes de febrer i les dues parelles s'havien casat molts pocs dies abans i se n'anaven de viatge de novis a Barcelona i com darre-
ra pista vos direm que un home és cosí de la dona de l'altre.

Si en coneixeu al menys un, enviau ràpidament una targe postal abans del 30 de març amb la resposta a:

Dies i Coses
Cares d'ahir
Apartat 13

c/Mossen Toni Vadell, n° 6
07669 Calonge

TEL. 65 78 47

Les millors rebaixes a
MODES JANINE...
Ara 20 %, 30 % i fins i tot
un 50 % de descompte

El guanyador rebrà un premi per una compra
gratuita fins a 5.000 pts.

Horoscop per l'any que ve

Jo sempre he estat endarré
de saber pronosticar
i m'he posat a estudiar
per saber lo que he de fer.
Emperò mai en sabré
si no hem pos a practicar
i he pensat de començar
amb l'horoscop per l'any que ve

Si són del signe **BALANÇA**
gastaran molta benzina
i les tocaran la botzina
si no circulen amb tempraça
Tendran fe i confiança
amb tot lo que és medicina
i del moixet de la cosina
sentiran molta anyorança

Els que són **ARIES** tendran
discusions amb sos veïnats
i si van molt enfadats
segú que no lligaran.
Molts de doblers gastaran
amb negocis foredats
feran molts de desberats
i en sentir riure, riuran.

Els **ESCORPINS** de més edat
s'ompliran ben ple es sarró
les pujarà la tensió
i no podran menjar salat
El jovent tranquil·litat
les convé fer oració
veuran molta televisió
i les agradarà el gelat.

Als **TAURE** aconsallaré
que no vagin de serenes
enguany no tendran morenes
si duen el regim bé.
No fan molt bon paper
si van a pescar balenes
però arengades a dotzenes
podran menjar si va bé.

Els **SAGITARI** de nit
aniran de dos en dos
tendran un any enredós
i canviaran molt de llit
Qualquon serà atrevit
i no tendrà res gelós
i de mostrar lo més hermós
no estarà empegat.

Als **BESSONS** les puc dir
que seran ahorratius
i que no siguin tant esquiús
ni tant mals d'encalantir.
D'un lio voldran fojir
i seran molt comprensius
aniran a cercar nius
i aprendan a monyir.

Els **CAPRICORN** han rebut
tendran mala economia
i si no les toca loteria
ho tendran un poc fotut
Si es topen amb un barbut
l'hi fan perda l'alegria
perquè tendran la mania
de no voler res pelut.

Els **CRANCS** no tendran consol
i en s'hivern passaran fred
i en s'estiu calor i sed
i dormiran sense llençol.
Voldran anar a prende es sol
i passaran per lloc estret
i qualquon estarà dret
per no emprar tant de redol.

Els **ACUARI** malament
les farà falta un amor
i tudaran la llavor
si no sembren amb esment
Però amb el compte corrent
les anirà un poc millor
i en que sonin el tambor
no faran ballar la gent.

Els **LLEO** coneixeran
l'amor de la seva vida
i les passarà una eixida
que a ningú ho contaran
Molt poc es barallaran
seran una gent unida
i compraran una cabrida
dels doblers que sobraran

Els **PEIXOS** aniran millorant
dins el camp sentimental
i la panxa les farà mal
si mengen molt de picant
Aniran de tant en tant
a un país tropical
i l'alegria serà tal
que tornaran tots cantant

Els **VERGE** sé que diran:
No m'agrada el moraduiç!
Avui que m'ha trob de flux!
I la sang baixa tendran
que ha de ploure pensaran
i llavors serà calabruix
tendran l'amor dalt un puig
i ells totsols romandran.

Tot això és fantasia
i serà cert o no ho serà
lo que voldria encertar
i lo que més m'agradaria
és anunciar que un dia
a ningú faltará es pa
i saber que tothom tendrà
salut, pau i alegria.

Jaume Julià Adrover